Coordinación de Igualdade

Plan de IGUALDADE

IES DE VILALONGA

1. Introdución
2. Contextualización
   2.1 Xustificación do plan de igualdade e principios inspiradores:
   2.2 Marco normativo:
3. Análise da situación do centro coa igualdade de xénero, coa violencia de xénero e coa LGTBIfobia. Detección das necesidades. Diagnóstico.
   3.1 Órganos de participación
   3.2 Formularios
4. Liñas estratéxicas
   4.1 Estereotipos e roles de xénero, actitudes e valores sexistas
   4.2 Uso da linguaxe inclusiva
   4.3 Uso equilibrado de espazos e tempos
   4.4 Materiais didácticos de educación en igualdade
   4.5 O centro: espazo de convivencia, espazo libre de violencias.
   4.6 Prevención, detección e intervención nos casos de LGTIfobia
5. Obxectivos coeducativos
   5.1 Obxectivos relacionados cos estereotipos e roles de xénero.
   5.2 Obxectivos relacionados co uso da linguaxe inclusiva
   5.3 Obxectivos relacionados co uso equilibrado dos espazos e do tempo
   5.4 Obxectivos relacionados co material didáctico inclusivo
   5.5 Obxectivos relacionados coa prevención, detección e intervención en casos de violencia de xénero
   5.6 Obxectivos relacionados coa promoción do respecto pola diversidade afectivo-sexual.
   5.7 Obxectivos específicos:
      5.7.1 Alumnado.
      5.7.2 Profesorado.
      5.7.3 Familias.
6. Medidas concretas de actuación do Plan de Igualdade do IES de Vilalonga
7. Seguimento e avaliación do plan.
8. Anexos

1. INTRODUCIÓN

O avance conseguido nas últimas décadas na igualdade entre homes e mulleres levou á incorporación e participación das mulleres en todas as esferas da vida política, social e cultural. Con todo, estes cambios non sempre viñeron acompañados de novos modelos de relacións entre os xéneros. Aínda que se deron cambios importantes nos modelos de familia, podemos dicir que, mentres o modelo de feminidade tradicional sufriu unha importante transformación, as relacións de poder dominantes na nosa sociedade se seguen manifestando en discriminacións laborais ou na violencia contra as mulleres, a forma máis arcaica de dominación e sometemento.

A educación integral das persoas implica a adquisición dun conxunto de capacidades básicas de tipo cognitivo, emocional e ético. Isto supón que á necesidade incuestionable de educar en habilidades e coñecementos engádese a de educar para unha mellor calidade de vida e para dotar a esta de sentido moral. O sistema educativo debe facerse cargo de crear as condicións necesarias para que a escola potencie as aprendizaxes para a vida afectiva e incorpore o valor e a riqueza que supón a diversidade de modos de ser home e de ser muller que son o substrato imprescindible para establecer unhas relacións baseadas na equidade, o respecto e a corresponsabilidade. Para iso, proponse unha medida integral no propio centro educativo coa implantación dun Plan de Igualdade contextualizado, desde o que se avance cara á equidade de xénero e cara á construción dun modelo educativo non androcéntrico.

O Plan de actuacións para a Igualdade nos centros educativos de Galicia 2016-2020 da Secretaría Xeral de Igualdade da Xunta de Galicia, articúlase entorno a 6 eixes de actuación co obxecto de abordar a coeducación e a prevención da violencia machista dende unha perspectiva estrutural, integral e transversal, baixo o eixe global que consagra o principio de "*a igualdade como valor vertebrador do sistema educativo que contribúe á construción dunha sociedade igualitaria e inclusiva, libre de roles e estereotipos sexistas*". Os eixes vertebradores recollidos neste plan son:

- EIXE 1. Afondar no modelo de coeducación e introducir a perspectiva de xénero nas dinámicas educativas.
- EIXE 2. Fomentar dinámicas educativas libres de estereotipos de xénero, favorecendo que o alumnado poida desenvolver o seu proxecto vital sen condicionamentos, desde a liberdade e diversidade de opcións.
- EIXE 3. Integrar a perspectiva de xénero no traballo cara ao éxito escolar e garantir que a formación inicial e ao longo da vida, acolle a todo o alumnado na súa diversidade (étnica, cultural, social, económica, funcional, sexual, de xénero, lingüística etc.).
- EIXE 4. Educar desde a diversidade para unhas relacións afectivas e sexuais saudables e respectuosas, e para unha convivencia harmónica que integre a diversidade de xénero, sexual e afectiva.
- EIXE 5. Traballar as relacións de uso abusivo do poder e a violencia sistémica no exercicio das relacións persoais, co fin de visibilizar os mecanismos que sustentan a violencia de xénero, e favorecer relacións pacíficas e positivas para todos os membros da comunidade.

- EIXE 6. Abordar a detección precoz e resposta eficaz e sistémica á violencia de xénero e outras formas de abuso, discriminación e violencia asociadas, con especial atención á prevención e compensación de situacións de discriminación múltiples.

Cada eixe de actuación está subdividido en obxectivos e medidas de actuación que configuran a folla de ruta do Plan de Igualdade do IES de Vilalonga.

2. CONTEXTUALIZACIÓN

2.1 Xustificación do plan de igualdade e principios inspiradores

Este documento fundaméntase nun conxunto de actuacións, medidas e accións cuxo obxectivo principal é implementar a coeducación na práctica pedagóxica do noso centro educativo.

O seu obxectivo último oriéntase cara a unha transformación das relacións entre homes e mulleres, nun marco máis equitativo superando a xerarquización de xénero e acollendo os principios fundamentais do Plan de Igualdade:

- **Valores democráticos.** A coeducación constitúe un modelo educativo que garante os valores sobre os que sustentan as sociedades democráticas (igualdade, liberdade, xustiza) pois garante a defensa dos dereitos humanos.
- **Transversalidade.** A perspectiva de xénero integrarase no proxecto educativo como estratexia de introdución da transversalidade nas políticas públicas educativas.
- **Inclusión.** A aplicación da perspectiva de xénero supón a erradicación de calquera situación de discriminación do alumnado por razón de sexo, xénero, identidade de xénero ou orientación sexual.
- **Igualdade de oportunidades.** O centro educativo axuda á construción dunha sociedade libre na que mulleres e homes teñan as mesmas oportunidades de realización persoal e profesional.
- **Visibilidade.** O plan de igualdade contribúe a transmitir un coñecemento libre de estereotipos que favorece a identificación e o recoñecemento de todos os saberes máis alá do xénero.

Nos últimos cursos académicos o centro traballou sobre estes principios de modo que se puxeron en funcionamento materias curriculares en 2º da ESO que abordan a desigualdade e a violencia de xénero de xeito transversal e integral para todo o alumnado. Ademais creouse a Coordinación de Igualdade que traballa no fomento da igualdade e nas actividades dirixidas a todo o alumnado co gallo das datas sinaladas no calendario escolar oficial. Tamén se pon empeño no traballo transversal desta realidade a través dos departamentos didácticos para todos os niveis e etapas. En relación á comunidade, mantense contacto co Concello de Sanxenxo e o Centro de Información da Muller (CIM), institucións coas que o centro colabora estreitamente tanto nas convocatorias de concursos educativos, como nos eventos relacionados coa igualdade ou os distintos obradoiros formativos nos que participa o alumnado do centro. Con esta formulación, preténdese deconstruír e desenmascarar os erros transmitidos dende a infancia e os elementos claves para fomentar a igualdade, a coeducación e a prevención da violencia de xénero, imprescindibles para posibilitar o logro dun mundo igual en dereitos e oportunidades para mulleres e homes.

2.2 Marco normativo

- A Constitución española de 1978 recoñeceu no artigo 14 a igualdade ante a lei por razón de sexo, pero, máis alá dese recoñecemento formal, estableceuse no artigo 9.2 que é unha obriga dos poderes públicos promover as condicións para que esa igualdade sexa real e efectiva.
- No marco da Unión Europea, a igualdade entre homes e mulleres constitúe un dos principios de actuación das institucións comunitarias que deben ter presente en todas as súas accións. Isto figura recollido no artigo 8 do Tratado de Funcionamento da Unión Europea. No eido concreto da educación a *Resolución do Parlamento Europeo, do 9 de xuño de 2015, sobre a estratexia da UE para a igualdade entre mulleres e homes despois de 2015* considera que os estereotipos de xénero seguen tendo unha grande influencia no ámbito educativo e destácase o papel decisivo que desempeña a educación e a capacitación na loita contra eses estereotipos e para poñer fin á discriminación baseada no xénero, así como os seus efectos positivos para as mulleres e para a sociedade e a economía en xeral.
- No ámbito estatal o preámbulo da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, pon de manifesto que un dos principais fins que se persegue coa educación é a formación no respecto dos dereitos edas liberdades fundamentais e da igualdade efectiva de oportunidades entre mulleres e homes, así como a valoración crítica das desigualdades, de forma que sirvan para superar os comportamentos sexistas.
- No ámbito autonómico o Decreto lexislativo 2/2015, do 12 de febreiro, polo que se aproba o texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de igualdade establece:

  Artigo 17. O currículo regulador do sistema educativo. A Xunta de Galicia adoptará, dentro das súas competencias, as medidas conducentes a lles proporcionar, tanto ás mulleres coma aos homes, unha educación para a igualdade.

  Artigo 18. Erradicación de prexuízos nos centros docentes.

  Artigo 22. Inclusión da realidade LGTBI nos plans de estudos.

  Artigo 23. Actitudes.

  Artigo 24. Formación do persoal docente.

  Artigo 25. Divulgación da realidade LGTBI entre as ANPA

  Artigo 26. Combater o acoso e favorecer a visibilidade.

3. ANÁLISE DA SITUACIÓN DO CENTRO COA IGUALDADE DE XÉNERO, COA VIOLENCIA DE XÉNERO E COA LGTBIFOBIA. DETECCIÓN DAS NECESIDADES. DIAGNÓSTICO

Para concretar obxectivos e actuacións que corrixan as desigualdades que se producen tanto na práctica docente como na organización escolar do noso centro, fíxose un diagnóstico no curso 2021-22. O obxectivo é avanzar na construción de contornas educativas igualitarias, libres de estereotipos sexistas e que nos leven a elaborar o Plan de Igualdade do centro.

Os instrumentos utilizados para a avaliación inicial son aspectos cotiáns da actividade educativa, como a análise do número de homes e mulleres que compoñen os sectores da comunidade educativa do instituto; a observación do uso da linguaxe escrita nos documentos oficiais; o resultado das enquisas para coñecer e valorar as opinións que teñen o alumnado, familias e profesorado sobre o uso da linguaxe sexista; as actitudes das persoas do centro; determinar se o uso dos espazos e do tempo é diferente entre alumnos e alumnas; se o material e recursos utilizados son inclusivos e se detectan algunha manifestación da violencia de xénero ou de LGTBIfobia nas aulas, etc.

Nas enquisas participou o alumnado que cursa a etapa da ESO; pais e/ou nais (ou persoas titoras legais) e profesorado de todos os niveis. Recibíronse 288 enquisas que foron contestadas de forma voluntaria e anónima. Do alumnado do centro recolléronse 182 respostas, das cales 84 identificáronse como alumnas, 79 como alumnos e 19 persoas con outras identidades de xénero. De todas as familias, contestáronse 76 formularios, 64 corresponden a mulleres e 10 a homes. O profesorado presentou 30 respostas, 19 achegadas por profesoras e 11 por profesores.

Resaltar que os datos ofrecen unha información representativa do alumnado da ESO cun 68% de participación pero non é completa no caso do profesorado posto que a súa participación representa o 43% e o das familias un 28%. A participación das mulleres en todos os sectores (salvo no alumnado) practicamente duplica á dos homes e no caso das familias, triplícase. Esta casuística xa é indicativa da necesidade dun Plan de Igualdade no centro. Débese trasladar a coeducación á cotiandade do centro para educar con e para a igualdade.

Os formularios e os resultados recóllense nos Anexos I e II deste documento. Incluíronse moitos ítems para a realización do diagnóstico, polo que ao longo da redacción deste documento faise referencia frecuente ás respostas destas enquisas.

Cabe advertir que as persoas que realizamos o Plan de Igualdade e expuxemos os formularios carecemos da formación necesaria para desenvolvelos e interpretalos correctamente; seguramente algunhas das preguntas non fosen concluíntes.

3.1 Órganos de participación

1. **ALUMNADO**

1.1 ALUMNADO DE SECUNDARIA

Número de alumnado	Mulleres	Homes
1º ESO.	27	44
2º ESO.	28	40
3º ESO.	31	36
4º ESO.	25	33

1.2 ALUMNADO DE BACHARELATO

Número de alumnado	Mulleres	Homes
CIENCIAS SOCIAIS E HUMANIDADES	69	45
CIENCIAS	71	67

1.3 ALUMNADO DE FORMACIÓN PROFESIONAL

Número de alumnado	Mulleres	Homes
FP BÁSICA SERVICIOS ADMINISTRATIVOS	10	10
FP BÁSICA MANTEMENTO DE VEHÍCULOS	1	35
CM XESTIÓN ADMINISTRATIVA	19	18
CM ELECTROMECÁNICA DE VEHÍCULOS	3	43
CS ADMINISTRACIÓN E FINANZAS	17	27

Os datos mostran que o ensino secundario obrigatorio (ESO) do noso instituto é cursada por un número maior de alumnos que de alumnas, especialmente no primeiro ciclo. Con todo, en bacharelato (BACH) obsérvase unha maior presenza feminina tanto na modalidade de Ciencias como na de Humanidades.
Nos ciclos de Formación Profesional de mantemento de vehículos a matricula de alumnos representa un 96% do total fronte o 4% de alumnas, o que evidencia a profunda fenda de xénero desta rama formativa. No caso dos ciclos de Formación Profesional de Servizos Administrativos, existe un equilibrio entre o número de alumnas e alumnos matriculados.

2. EQUIPO DIRECTIVO E CLAUSTRO

Composición do equipo directivo e profesorado	Mulleres	Homes
Dirección do centro	1	1
Xefatura de estudos	2	0
Secretaría	1	0
Composición do claustro	44	25
Comisión de Coordinación Pedagóxica	17	10
Xefaturas de Departamento	12	6
Coordinación Normalización Lingüística	1	0
Coordinación TIC	0	1
Coordinación do equipo de igualdade	1	0

Coordinación Biblioteca	1	0

A composición e distribución dos órganos de decisión do instituto faise de forma equitativa entre mulleres e homes, os datos mostran maior presencia feminina salvo na dirección do centro. En canto á composición do claustro, obsérvase unha clara feminización dos docentes no centro, sendo case o dobre de profesoras que de profesores. Esta proporcionalidade tamén se mantén tanto na composición da CCP como nas nas Xefaturas de Departamento.

3. ÓRGANOS DE PARTICIPACIÓN E REPRESENTACIÓN

Órganos de representación e participación	Mulleres	Homes
NÚMERO DE REPRESENTANTES NO CONSELLO ESCOLAR	13	7
NÚMERO DE DELEGADAS/OS DE CURSO	6	25

Obsérvase un claro predominio de mulleres dentro do Consello Escolar e, paradoxicamente, un predominio absoluto de alumnos que chegan a ser escollidos delegados de clase. As fendas de xénero son novamente evidentes.

Composición do Consello Escolar	Mulleres	Homes
REPRESENTANTE DO PROFESORADO	7	4
REPRESENTANTE DO ALUMNADO	2	2
REPRESENTANTE DAS FAMILIAS	3	0
OUTRAS PERSOAS REPRESENTANTES	1	1

Na composición do Consello Escolar o número de mulleres case duplica ao número de homes.

Composición do persoal de administración e servizos	Mulleres	Homes
PERSOAL ADMINISTRATIVO E DE SECRETARÍA	2	0
CONSERXERÍA	2	1
LIMPEZA DO CENTRO	4	0

As persoas que traballan na área de administración e servizos son mulleres salvo nun caso.

Asociación de pais e nais	Mulleres	Homes
NÚMERO DE PERSOAS SOCIAS	-	-
PRESIDENCIA	1	O

Non se puido estimar o número de persoas socias da AMPA. A presidencia da xunta directiva é unha muller.

3.2 Análise dos formularios

Estereotipos e roles de xénero, actitudes e valoras sexistas

Existen indicadores que axudan a indagar no sexismo escolar e que non falan dunha tendencia inconsciente na atención. Altable (1993) analizou os procesos de construción do xénero na escola e define o currículo como "*o conxunto de normas e de valores inconscientes de conduta, aprendidas na primeira infancia e perpetuadas despois na escola a través dos contidos e, sobre todo, a través dos comportamentos, actitudes, xestos e expectativas diferentes do profesorado respecto das alumnas e dos alumnos*". O currículo oculto é un dos xeradores e perpetuadores do sexismo naturalizado nas escolas e institutos e xera o que se denomina "clima sexista escolar".

A percepción do alumnado neste sentido é clara: os datos reflicten que o alumnado recoñece na figura do home maior protagonismo e participación, por exemplo, á hora de elixir delegado/a de clase, cando se piden voluntarios/a ou á hora de definir quen é a persoa líder da aula. A maioría das persoas que realizaron a enquisa considera que as alumnas son máis traballadoras e responsables que os alumnos, e que os alumnos resolven antes as cuestións prácticas e son máis inquietos ca elas. O alumnado reflicte o interiorizado que ten certos estereotipos asociados ao xénero ao concluír que o home é mellor intelectualmente mentres que elas son máis traballadoras e tranquilas.

A percepción do profesorado neste sentido é diferente. Aínda que o 93% do profesorado participante recoñece non establecer diferenzas entre alumnas e alumnos, 5 de cada 10 profesores/as afirma que as alumnas son máis traballadoras que os alumnos, que os alumnos son máis revoltosos que as alumnas e que, por norma xeral, os alumnos xeran máis conflitos ca elas. A estimación de 50/50 tamén se manifesta ao preguntar sobre quen fai as tarefas de limpeza e ordena aula ou se as alumnas trasladan obxectos pesados se é o caso.

Pese a que o 90% do profesorado participante afirma incorporar o principio de igualdade na súa labor docente, o 63% non está de acordo con que "*a escola segue a reproducir o sexismo no currículo, no uso dos espazos e do tempo, na reprodución de estereotipos de xénero e no uso da linguaxe, reproducindo desigualdade entre homes e mulleres*", o que denota a necesidade de formación en materia de igualdade entre o profesorado. Semella que o profesorado non se cuestiona en profundidade a transmisión do sexismo, seguramente porque ademais de sutil, en aparencia non afecta á ensinanza. Pero o certo é que as condutas submisas (maioritariamente rapazas) non molestan aparentemente tanto como as agresivas (maioritariamente rapaces), pero son igualmente negativas para o desenvolvemento persoal e da clase, pois forman parte do currículo oculto sobre o que dende hai tempo nos advirten sociólogos, pedagogos e antropólogos[1]. Stanwworth (1981) demostrou que na clase, os docentes reproducen o sistema xerárquico de divisións e clasificacións de xénero, non o cuestionan senón que o reforzan, o que ocorre a pesar de que no discurso propician a igualdade entre os sexos. Estas condutas danse de forma invisible pero de maneira eficiente.

1 Juan Carlos Castelló Meliá "Tópicos e formas do sexismo", 2008.

O 76% das familias afirman que non ensinan de maneira diferente aos seus fillos/as en función do seu sexo e 7 de cada 10 persoas considera que á hora de saír ou xogar os seus fillos/as teñen a mesma liberdade. Máis do 90% non coñece ningún caso de discriminación por motivos de xénero dentro do centro. Outro aspecto que se avaliou a través das enquisas, son a identificación de roles xeralmente estereotipados durante moito tempo. As respostas das familias que participaron, mostran unhas xeracións actuais moito máis tolerantes, onde as tarefas dos espazos domésticos e laborais están máis equilibradas salvo en notables excepcións como que mercar a roupa dos fillos/as recae nun 72% das nais, as labores da prancha recae nun 82% das mulleres ou que ás citas de titoría no centro acoden o 79% das nais.

Uso da linguaxe inclusiva

Ata épocas recentes, utilizábase o xénero masculino tanto en singular como en plural como unha regra consensuada que integraba homes e mulleres. Posteriormente, creuse conveniente eliminar o masculino xenérico porque este tipo de linguaxe exclúe as mulleres e invisibiliza a existencia destas. Con todo, polo costume do seu uso, porque algunhas persoas o xustifican como economía de linguaxe etc., aínda está moi presente no día a día das comunidades educativas, tanto a nivel escrito como oral.

A observación da linguaxe falada no centro é moi complicada. Para recoller obxectivamente o número de veces que o profesorado se dirixe aos alumnos ou ás alumnas; o uso de expresións estereotipadas; rexistrar o número e tipo de amoestacións; a frecuencia no uso de diminutivos ou aumentativos.... require a gravación da clase mediante un soporte audiovisual para analizar o uso que fai a persoa que a imparte e tamén do alumnado. A presenza doutras persoas na aula para a toma de datos fai difícil que a sesión se desenvolva de forma natural, espontánea e efectiva. Por todo iso, esta información contemplouse nalgunhas preguntas das enquisas de diagnóstico do noso instituto.

Os datos obtidos non son concluíntes en canto ao uso da linguaxe inclusiva dentro da aula pois o alumnado non ten unha clara percepción de se o profesorado utiliza o masculino xenérico ou non. Porén, o profesorado afirma utilizar os dous xéneros para referirse ao alumnado dentro da aula. Si son coincidentes as respostas do alumando e profesorado en canto a que o profesorado non utiliza diminutivos ou aumentativos para referirse ao alumnado na aula.

A observación da linguaxe escrita tamén se fixo respecto ás carteleiras do centro, as comunicacións que se envían ás familias e a documentación oficial do centro. Os datos recolleitos nos diferentes ámbitos detállanse a continuación:

- As carteleiras do centro (dirección, xefatura, conserxería, secretaría e conserxería): a linguaxe usada para definir os espazos do centro é neutro.

  Neste apartado, incluímos o feito de que os baños utilizados polas profesoras están recubertos de azulexos de cor rosa mentres que os baños utilizados polos profesores están recubertos de azulexos de cor azul.
- As notas que envía o centro (boletíns, convocatorias de reunións, autorizacións, escritos dirixidos ao alumnado e familias, informes do profesorado etc): úsase, polo xeral, indistintamente o substantivo colectivo ou faise referencia expresa ao feminino e masculino. O 30% do profesorado

consultado, afirma que se fai un uso sexista da linguaxe nas comunicacións do centro pois utilízase en documentos e notificacións o masculino como xenérico (por exemplo nas contrasinais dos ordenadores e nas comunicacións internas do profesorado) e moito máis cando se emprega en plural.

- A documentación do centro (actas, Programación Xeral Anual, Programacións Didácticas,...): no material revisado, obsérvase un uso xeneralizado da linguaxe neutra e o uso do masculino e feminino. Pero en todos eles, nalgún parágrafo hai uso do masculino como xenérico.

A linguaxe non é unha mera ferramenta mediante a cal expresamos e comunicamos os nosos pensamentos. A linguaxe constrúe o noso pensamento e a través del entendemos o mundo e construímos e estendemos a nosa cultura. O uso de determinadas palabras ou a omisión destas para definir e dirixirnos a determinados colectivos pode contribuír a súa invisibilización ou, pola contra, a potenciar o seu recoñecemento e identificación. O uso dunha linguaxe non discriminatoria, tanto na linguaxe oral coma na escrita, reflicte os valores da devandita sociedade.

A pesar do esforzo patente observado para eliminar o masculino como identificador de home e muller na documentación e textos revisados, aínda aparece nalgunhas comunicacións e materiais. Débese, pois, continuar traballando para evitar o sexismo na linguaxe; evitar a discriminación; asegurar a visibilidade equitativa de mulleres e homes no discurso e, ao mesmo tempo, producir textos que se guíen polos principios de lexibilidade, claridade e simplicidade.
Por iso aconséllase usar os substantivos epicenos, colectivos e abstractos, así como das construcións parafrásticas, como alternativa aos masculinos plurais para referirse, de modo sintético e preciso, a grupos mixtos de mulleres e homes. Tamén se pode recorrer, na lingua escrita, a desdobramentos mediante procedementos gráficos normativos (a barra e o guión) ou outros de tipo alternativo-reivindicativo (a arroba e o xe) para sortear o emprego de nomes de persoas masculinos dunha maneira sintética e concentrada; dependerá do contexto.

Conscientes da dificultade de eliminar estes hábitos do mal uso da linguaxe moi consolidados no tempo, sería moi positiva a formación para toda a comunidade educativa mediante cursos de formación.

Uso equilibrado dos espazos e do tempo

A análise do uso dos espazos e do tempo axuda a identificar se as relacións entre o alumnado feminino e masculino é similar ou reflicten signos de discriminación dun sexo fronte a outro. Para comprobar esta situación fíxose unha observación directa no patio e valoráronse algunhas das preguntas da enquisa inicial. Tradicionalmente, a maioría dos patios estruturáronse ao redor dun ou dous espazos centrais onde predomina o fútbol ao que xogan os rapaces mentres que as rapazas son desprazadas a ocupar as zonas ao redor destes, falando ou realizando actividades máis estáticas.
Obsérvase que se crean xeralmente grupos do mesmo sexo, e excepcionalmente danse parellas mixtas. A segregación sexista no primeiro ciclo é evidente. Frecuentemente, os rapaces entreténense con xogos de

maior movemento corporal, ás veces de demostración de forza física pero sen agresións. Polo xeral, os rapaces son máis competitivos no xogo e é nula a presenza de rapazas nestas competicións deportivas.
Nos cursos superiores a 2ºESO, os momentos do patio son aproveitados para falar, con nulo ou escaso movemento corporal e aínda que a maioría dos grupos son do mesmo sexo xa existen algúns mixtos. Chama a atención que no uso "privado" da palabra tanto uns como as outras refírense á comunicación feminina non como unha conversa, un diálogo ou discusión, senón que están "rexoubando" ou "criticando" tal e como reflicten nos formularios.
Os datos recollidos nas enquisas de diagnóstico do alumnado demostran unha polarización absoluta entre ambos xéneros, pois estímase que case a totalidade dos alumnos recoñecen pasar o tempo de recreo xogando ao fútbol e case a totalidade das alumnas afirman adicar o tempo de recreo a pasear e a falar. Estes datos poden extrapolarse ás actividades extraescolares que realizan unhas e outros, se ben é certo que hai rapazas que practican deporte fóra do horario escolar este é considerablemente inferior ao número de alumnos que practican deporte habitualmente.

É conveniente intervir no patio desde unha perspectiva de xénero mediante novas propostas de ocio como competicións deportivas mixtas, graffitis e debuxos etc. Dinamizar as zonas de xardín e as áreas verdes resulta fundamental para que o alumnado poida realizar actividades básicas sen distinción de xénero. Outra liña de actuación para desenvolver o Plan de Igualdade é mellorar e promocionar o espazo físico do patio cuberto con actividades de sensibilización, difusión e concienciación propostas pola Coordinación de Igualdade e de Convivencia.

Aínda que nin alumnado nin o profesorado perciben fenda de xénero no uso do espazo da biblioteca entre as persoas usuarias, o certo é que tanto o uso dos ordenadores como das cadeiras de brazos durante os recreos son ocupados exclusivamente polos rapaces. As alumnas acoden á biblioteca para facer deberes ou para o préstamo de libros, ocupando as mesas das dúas salas.
Na biblioteca hai material sobre coeducación que debe ser regularmente actualizado e complementado con outros máis lúdicos para o uso do alumnado e profesorado tanto para os recreos como para facilitar na hora de lectura semanal ou nos clubs de lectura.

Resulta necesario continuar con esta observación en próximos cursos e propor alternativas ao alumnado para evitar que se volvan a reproducir os roles tradicionais onde é o alumnado masculino o que ocupou as zonas principais destes espazos de lecer.

Materiais didácticos e de educación en igualdade

Nas enquisas de diagnóstico inicial o alumnado e o profesorado, responde maioritariamente que non perciben que exista maior predominio de personaxes femininos ou masculinos nos materiais escolares ou que non se lles conceda maior importancia a uns fronte as outras; o que visibiliza a aceptación como "natural" deste tipo de desigualdades. O 47,7% do profesorado participante responde que nos libros de texto non se nomea a homes e mulleres e só o 30% considera que hai referentes femininos nos libros de

texto. Entorno a un 70% do profesorado afirma facer un tratamento transversal da igualdade nas materias que imparte fronte a un 30% que recoñece non traballar a igualdade de xénero ou só puntualmente.

No curso 2021-22 non se revisou coa axuda do alumnado o material didáctico na aula. Considérase necesario que no vindeiro curso se realice nas horas de titoría unhas fichas nas que o alumnado vaia completando e revisando o contido (textos, imaxes etc.) que permitan determinar se ofrecen imaxes estereotipadas ou sexistas, o tipo de linguaxe empregada etc.

En xeral, pódese concluír que os materiais educativos tenden a reducir o enfoque sexista que reproduce roles e estereotipos de xénero nos seus contidos; pero o profesorado debería matizar os que continúan aparecendo e introducir máis referentes femininos para contrarrestar o imaxinario social imperante onde é o xénero masculino o que se presenta como produtor de ciencia e coñecemento.

O centro: espazo de convivencia, espazo libre de violencias

Tal e como defende Castelló Meliá nas súas publicacións sobre os tópicos e o sexismo no sistema educativo, a forma principal de manifestar todo tipo de sexismo é a microviolencia que adopta formas diferentes para naturalizarse ou normalizarse e pasar así desapercibidas. Estas condutas pódense comprobar ao deixar claro quen manda dentro da aula, en culpabilizar a vítima, nos insultos e faltas de respecto ou en xustificar a violencia. Outras estratexias microsexistas son a anulación puntual, a invisibilización, a prioridade de bens comúns, a infravaloración emocional etc. análogas á violencia de xénero pero contextualizadas no ámbito escolar.

Se ben é certo que hai que analizar estas manifestacións da violencia en futuras revisións ao Plan de Igualdade do centro, no curso 2021/22 o 29,3% do alumnado afirma ter sufrido bromas sexistas e o 37% que o agresor é unha persoa violenta fronte a un 23% que considera que o agresor é unha persoa valente, forte e segura de si mesma. O 67% do alumnado pensa que non se pode usar a violencia sobre alguén que queres pero o 32% considera que si está xustificado o uso da violencia ou dependendo das circunstancias.

Outros resultados esclarecedores son que para aproximadamente o 30% do alumnado da ESO a violencia de xénero non é a forma máis cruel de desigualdade ou que os celos son unha mostra máis de amor.
Boa parte do alumnado, arredor do 70%, confunden a loita de sexos coa loita feminista (ao igual que o 40% das familias participantes) e a metade das familias e do alumando tampouco teñen claro se o feminismo persegue a igualdade entre homes e mulleres.

Tamén cren que a igualdade de xénero non é tan beneficiosa como parece, xa que as mulleres acostuman percibir a superación do sexismo como unha ganancia mentres que os homes tenden a percibila como unha perda cando se lles pregunta máis alá do politicamente correcto.
Por último, proponse para o vindeiro curso a análise dos conflitos que constitúen moitas das consultas do alumnado ao Departamento de Orientación, pois están baseadas nas inquedanzas e malestar que sofre o

alumnado nas relacións de parella ao responder á asunción dos mitos do amor romántico como forma de entender o amor.

Como proposta de mellora, proponse adestrar a mirada con perspectiva de xénero porque o sexismo escolar é invisible. Hoxe só se identifica o acoso sexual, pero o resto de violencias pasan desapercibidas deixando o camiño franco para a violencia escolar que é un modo de violencia sexista.

Prevención, detección e intervención nos casos de LGTBI fobia

Nas enquisas preguntouse pola frecuencia ou non de comentarios homófobos no centro. A metade do alumnado recoñece presenciar este tipo de situacións na súa contorna e un 16% afirma ter sufrido agresións por ser ou parecer do colectivo LGTBI (un 14% responde NS/NC).
A visibilidade do colectivo LGTBI perdeuse durante os anos da pandemia. Co obxectivo de combater os prexuízos LGBTIfóbicos existentes aínda que agochados e silenciados e que constitúen a base de condutas discriminatorias que poden culminar en situacións de violencia de xénero, acoso escolar homofóbico e delitos de odio, proponse a recuperación do grupo de apoio ao alumnado LGTBIQA+ "*Iguais na diversidade*". Trátase dun grupo voluntario de alumnado implicado no desenvolvemento de competencias cognitivas e emocionais en grupo, de forma cooperativa, sobre un modelo positivo de sensibilización, empatía e empoderamento do alumnado LGBTIQA+ como estratexia preventiva e disuasoria de condutas de acoso e violencia. Proponse darlle continuidade ao grupo de apoio creado no curso 2019/ 20 no que se traballou o recoñecemento da outra persoa, a empatía e a comunicación; ofrecendo apoio, acompañamento, resolución de conflitos e seguridade ao alumnado LGBTIQA+ e así fomentar a inclusión e mellorar o clima de convivencia, liberdade e respecto no centro.

4. LIÑAS ESTRATÉXICAS

4.1 Estereotipos e roles de xénero, actitudes e valores sexistas

O obxectivo que se persegue coa proposta de principios orientadores baixo esta liña de estratéxica é a exclusión, no ámbito educativo, daqueles valores e actitudes que tradicionalmente propiciaron unha invisibilización das mulleres, primando os valores masculinos. Baixo esta liña de actuación trátase de substituír eses estereotipos, tan arraigados no imaxinario da nosa sociedade, por uns valores nos que homes e mulleres sexan igualmente valorados e valoradas, cada cal na súa diferenza, a través do recoñecemento á mesma e o respecto.

4.2 Uso da linguaxe inclusiva

A linguaxe inclusiva e non sexista é un dos valores nos que debe estar baseado calquera modelo de intervención educativa. Por iso, dentro desta liña de actuación estratéxica trataranse de visibilizar as situacións nas que se fai un uso sexista da linguaxe para concienciar á comunidade educativa e explicar as consecuencias que, aínda que parecen non ter importancia, supoñen os usos deste tipo de linguaxe.

4.3 Uso equilibrado de espazos e tempos

O uso equilibrado de espazos e tempos ten unha importancia fundamental á hora de evitar situacións de desigualdade que comportan situacións de discriminación. Por iso, faise necesario incidir neste eixe

estratéxico a través da planificación de actividades que vaian dirixidas, dentro do ámbito escolar e fóra del, ao uso compartido e equitativo de espazos de modo que tanto alumnos como alumnas poidan exercer os seus dereitos e desenvolver as súas capacidades plenamente sen restricións de ningún tipo.

4.4 Materiais didácticos de educación en igualdade

Unha das liñas estratéxicas fundamentais para desenvolver o principio de igualdade de oportunidades entre mulleres e homes é a introdución de materiais educativos neutros, libres de estereotipos e valores sexistas e que eviten a reprodución do tradicional modelo que provoca a desigualdade entre os sexos.

4.5 O centro: espazo de convivencia, espazo libre de violencias

O principio de non violencia aséntase no respecto á diferenza e na aplicación de métodos de solución pacífica de conflitos. Para iso, esta liña estratéxica busca incidir sobre as situacións de violencia en xeral no centro educativo con especial atención á violencia de xénero.

4.6 Prevención, detección e intervención nos casos de LGTIfobia

En cumprimento da lexislación vixente, incorporarase a realidade LGTBI nos contidos transversais nas materias que procedan, escoitarase a organizacións e colectivos LGTBI e realizaranse actividades orientadas á prevención de actitudes e comportamentos discriminatorios pola orientación sexual ou a identidade de xénero de calquera membro da comunidade educativa.

5. OBXECTIVOS COEDUCATIVOS

5.1 Obxectivos relacionados cos estereotipos e roles de xénero

- Educar desde a igualdade, na diferenza, facendo entender que as diferenzas de sexo non condicionan as capacidades das persoas.
- Poñer en alza valores tradicionalmente femininos como a cooperación, o apoio ás persoas etc, á vez que deixan de sobrevalorarse outras actitudes tradicionalmente masculinas e que en determinadas ocasións son negativas: a competitividade, a violencia e agresividade etc.
- Potenciar un desenvolvemento do alumnado libre de estereotipos e roles de xénero, evitando reproducir estes durante a actividade docente.
- Valorar do mesmo xeito a homes e mulleres, non expresando diferentes expectativas segundo o xénero do alumnado; valorando por igual o feito de ser home e o de ser muller.
- Proporcionar información sobre Igualdade e diversidade aos distintos departamentos e potenciar que se desenvolvan actividades relacionadas con esta temática desde todas as materias
- Traballar en coordinación co departamento de Orientación para integrar a perspectiva de xénero no Plan de Acción Titorial.
- Orientar o alumnado vocacional e profesionalmente evitando que a súa elección estea motivada por convencionalismos ou roles de xénero tradicionalmente aceptados.

5.2 Obxectivos relacionados co uso da linguaxe inclusiva

- Concienciar sobre o uso xeralizado da linguaxe sexista na sociedade.

- Sensibilizar sobre as consecuencias do uso da linguaxe sexista.
- Fomentar formas de expresión para que fagan uso da linguaxe inclusiva.
- Coidar o uso da linguaxe inclusiva non só nas aulas, senón tamén en espazos comúns e na linguaxe utilizada na documentación elaborada polo centro, recoñecendo, para iso, a necesidade de que as alumnas se sintan recoñecidas na linguaxe usada.
- Expresar as mensaxes, tanto orais como escritas que vaian dirixidas á comunidade educativa en linguaxe neutra que represente a ambos os sexos.

5.3 Obxectivos relacionados co uso equilibrado dos espazos e do tempo

- Incorporar o principio de igualdade no funcionamento do centro, en especial no regulamento de funcionamento interno do mesmo.
- Readaptar a organización do centro para levar a cabo unha implantación da Educación en Igualdade dunha maneira eficaz.
- Fomentar a participación por parte de toda a comunidade educativa en actividades realizadas no centro e fóra del (actividades para o día da paz, día do libro, día contra a violencia das mulleres etc.)
- Promocionar que a participación en actividades voluntarias do centro non se leve a cabo en función do sexo, expondo actividades que motiven tanto a alumnos como a alumnas).
- Visibilizar a presenza e achega das mulleres en espazos e actuacións propias do centro (cartelería e outro tipo de sinalización, exposicións, actividades, días conmemorativos, festas etc.).
- Promocionar actividades físico-deportivas que requiran a participación conxunta de alumnos e alumnas.
- Fomentar a participación das alumnas en actividades físico-deportivas colectivas organizadas evitando o abandono temperán das mesmas.
- Valorar do mesmo xeito as actividades derivadas da esfera pública e aquelas derivadas da esfera privada.

5.4 Obxectivos relacionados co material didáctico inclusivo

- Incorporar o principio de igualdade entre mulleres e homes no proxecto educativo de centro e especialmente nos contidos do currículo (tanto formal como oculto).
- Seleccionar libros de texto e outros materiais didácticos en función de criterios que respecten o principio de igualdade de oportunidades entre mulleres e homes, fomentando o uso de todos aqueles materiais que sexan de tipo inclusivo, libres de sexismo.
- Visibilizar ás mulleres ilustres nos contidos didácticos, nomeándoas e poñendo en valor a súa figura en igualdade de condicións cos homes.
- Incorporar ao currículo aqueles contidos e saberes relacionados co ámbito privado, de modo que sexan coñecidos tanto por alumnos como por alumnas.

5.5 Obxectivos relacionados coa prevención, detección e intervención en casos de violencia de xénero

- Crear unha metodoloxía pedagóxica que favoreza a interrelación entre alumnos e alumnas e

que estea baseada no respecto á diferenza.

- Motivar e dinamizar ao grupo sobre a violencia de xénero de modo que se preveñan este tipo de actuacións.
- Dar a coñecer entre o profesorado, alumnado e familias da *Guía de actuación ante casos de violencia de xénero no ámbito educativo* (Xunta de Galicia)
- Detectar as actitudes sexistas que aínda prevalecen no instituto e modificalas.

5.6 Obxectivos relacionados coa promoción do respecto pola diversidade afectivo-sexual

- Ofrecer orientacións e pautas para o alumnado non conforme coa súa identidade de xénero, se os houber, garantindo o libre desenvolvemento da súa personalidade.
- Establecer relacións con organismos e asociacións que nos axuden na a realización de actividades en días sinalados coa diversidade afectivo sexual.
- Informar a todos os membros da comunidade escolar (profesorado, alumnado, familias) sobre as convocatorias e actividades que se propoñan desde as institucións que traballan a Igualdade de Xénero e fomentar a participación nelas.
- Dar a coñecer entre o profesorado, alumnado e familias o Protocolo de Identidade de xénero (Xunta de Galicia).

5.7 Obxectivos específicos

5.7.1 Alumnado

- Visualizar as diferenzas sexistas que existían no centro en particular e na sociedade en xeral coa finalidade de recoñecelas e manter unha actitude crítica e reflexiva para poder superalas.
- Tentar que todo o alumnado participe de forma equitativa, construtiva e solidaria nas actividades grupais, na repartición de responsabilidades e tarefas, rexeitando a división do traballo e funcións en función do sexo.
    - Realizar a repartición equilibrada de cargos, funcións e tarefas.
    - Practicar a corresponsabilidade nas tarefas da casa e en todos os ámbitos da súa vida.
    - Elixir e coñecer o perfil académico e laboral sen ter en conta o xénero.
    - Detectar posibles indicios de violencia de xénero e actuar de forma responsable.
    - Axudar e ensinar na resolución de conflitos sen violencias.
    - Sensibilizar ao alumnado coa identidade de xénero das persoas na súa contorna.

5.7.2 Profesorado

- Reflexionar sobre as prácticas e as actitudes sexistas involuntarias e que poden influír no alumnado e poden ser modificadas.
- Sensibilizar o profesorado da necesidade de realizar cambios que permitan a igualdade de oportunidades entre homes e mulleres.
- Fomentar a participación equilibrada do alumnado nos órganos de representación e decisión do IES.
- Colaborar na implementación e seguimento do Plan de igualdade.
- Detectar indicios non igualitarios no alumnado por razón de xénero.

- Incluír a perspectiva de xénero nas programacións de todos os departamentos didácticos.
- Facer uso da linguaxe inclusiva en toda a documentación (material didáctico, informes, comunicacións etc.).

5.7.3 Familias

- Repartir de forma igualitaria as tarefas domésticas.
- Permitir que as fillas e fillos teñan as afeccións que desexen sen ter en conta os estereotipos de xénero.
- Facilitar a elección de estudos e traballos sen ningunha distinción polo xénero.
- Colaborar no desenvolvemento do plan de igualdade para garantir a igualdade de xénero entre os seus fillos/as.

6. MEDIDAS CONCRETAS DE ACTUACIÓN NOS SEGUINTES ÁMBITOS

LIÑA ESTRATÉXICA	OBXECTIVO	MEDIDAS CONCRETAS
Estereotipos e roles de xénero, actitudes e valores sexistas O obxectivo que se persegue coa proposta de principios orientadores baixo esta liña de estratéxica é a exclusión, no ámbito educativo, daqueles valores e actitudes que tradicionalmente propiciaron unha invisibilización das mulleres, primando os valores masculinos. Baixo esta liña de actuación trátase de substituír eses estereotipos, tan arraigados no imaxinario da nosa sociedade, por uns valores nos que homes e mulleres sexan igualmente valorados e valoradas, cada cal na súa diferenza, a través do recoñecemento á mesma e o respecto.	1	• Integración da perspectiva de xénero no Plan de Centro, no Plan de Convivencia, no Plan de Orientación e Acción Titorial, nos criterios para establecer os agrupamentos do alumnado e nas actividades complementarias e extraescolares que se programen. • Favorecer a paridade na representación de homes e mulleres nos órganos de decisión e representación de xeito equitativo. • Revisar as programacións didácticas e a práctica docente desde unha perspectiva de xénero: para incluír as mulleres relevantes en cada ámbito do saber, os saberes asociados tradicionalmente ás mulleres, as desigualdades de xénero, para completar a historia da humanidade etc. • Velar no equipo directivo, o consello escolar e o equipo educativo pola integración da igualdade de xénero na concreción dos contidos curriculares, revisando, así mesmo, os materiais curriculares e os libros de texto utilizados no centro ao fin de evitar prexuízos e estereotipos sexistas. • Concretar o desenvolvemento curricular da orientación laboral e profesional libre de estereotipos, poñendo o foco na incorporación aos itinerarios na ESO, ás modalidades no bacharelato e aos ciclos de formaciónprofesional. • Concretar actividades arredor das datas coeducativas do calendario escolar (25 de novembro, 8 de marzo, celebracións LGBTI etc.). • Participar en programas específicos de igualdade de xénero para traballar a coeducación desde o currículo. • Concretar no Plan de Acción titorial actividades para todos os cursos e niveis sobre feminismo e diversidade afectivo sexual

LIÑA ESTRATÉXICA	OBXECTIVO	MEDIDAS CONCRETAS
Uso da linguaxe inclusiva A linguaxe inclusiva e non sexista é un dos valores nos que debe estar baseado calquera modelo de intervención educativa. Por iso, dentro desta liña de actuación estratéxica tratarase de visibilizar as situacións nas que se fai un uso sexista da linguaxe para concienciar á comunidade educativa e explicar as consecuencias que, aínda que parecen non ter importancia, supoñan o uso deste tipo de linguaxe	2	• Empregar unha linguaxe inclusiva e igualitaria na actividade do centro. • Consolidar unha linguaxe escrita coeducativa en todos os documentos do centro, recursos e materiais didácticos, cartelaría do centro, páxina web, aula virtual, RRSS e ABALAR. • Fomentar unha linguaxe oral na que se inclúan ambos os sexos e na que non haxa prexuízos sexistas á hora de nomear tarefas domésticas, profesións... e en xeral estereotipos que seguen inmersos na linguaxe cotiá. • Analizar no posible o déficit que poida existir nos libros de texto e materiais curriculares.
Uso equilibrado de espazos e tempos O uso equilibrado de espazos e tempos ten unha importancia fundamental á hora de evitar situacións de desigualdade que supoñan situacións de discriminación. Por iso, faise necesario incidir neste eixe estratéxico a través da planificación de actividades que vaian dirixidas, dentro do ámbito escolar e fóra del, ao uso compartido e equitativo de espazos de modo que tanto alumnos como alumnas poidan exercer os seus dereitos e desenvolver as súas capacidades plenamente sen restricións de ningún tipo.	3	• Realizar actividades de sensibilización na aula. • Difundir información a través do taboleiro e dos paneis de Igualdade do centro. • Actualizar o espazo de igualdade na web do centro e continuar coa difusión en RRSS de todo o referente ás actuacións do Plan de Igualdade. • Xestionar as actividades e a ocupación do patio para favorecer a inclusión. • Facilitar a utilización igualitaria de espazos comúns no recreo, nas actividades deportivas para rapaces e rapazas e nos espazos da biblioteca. • Implicar as familias con participación activa do ANPA para conciencialas sobre a importancia da educación en Igualdade. Incitalas a que desenvolvan proxectos de coeducación nos centros. • Promover a participación do sexo menos representado nas actividades científico-tecnolóxicas, deportivas, artísticas, de coidado etc

LIÑA ESTRATÉXICA	OBXECTIVO	MEDIDAS CONCRETAS
Materiais didácticos de educación en igualdade Unha das liñas estratéxicas fundamentais para desenvolver o principio de igualdade de oportunidades entre mulleres e homes é a introdución de materiais educativos neutros, libres de estereotipos e valores sexistas e que eviten a reprodución do tradicional modelo que provoca a desigualdade entre os sexos.	4	• Revisar o material didáctico empregado na aula (valores, normas, representacións, selección dos contidos, dos personaxes, das imaxes, da linguaxe, da proposta de actividades). • Facer visibles as achegas das mulleres ao desenvolvemento da cultura e as sociedades nas programacións didácticas dos distintos niveis e materias. • Promover lecturas coeducativas a través da biblioteca escolar, da hora de lectura e dos clubs de lectura. • Supervisar a idoneidade dos contidos audiovisuais das actividades do centro. • Empregar contidos de actualidade para sensibilizar sobre a necesidadede avanzar cara á igualdade real.
O centro: espazo de convivencia, espazo libre de violencias. O principio de non violencia aséntase no respecto á diferenza e na aplicación de métodos de solución pacífica de conflitos. Para iso, esta liña estratéxica busca incidir sobre as situacións de violencia en xeral no centro educativo con especial atención á violencia de xénero.	5	• Promover metodoloxías activas participativas e cooperativas. • Promover actividades de intervención social na comunidade educativa. • Promover o respecto e do bo trato entre mulleres e homes. • Promover actividades de coidado entre persoas. • Realizar actividades de información e sensibilización co alumnado, familias e profesorado. • Dar a coñecer entre o profesorado, alumnado e familias a guía de actuación ante os casos de violencia de xénero e aplicala se é o caso.

LIÑA ESTRATÉXICA	OBXECTIVO	MEDIDAS CONCRETAS
Prevención, detección e intervención nos casos de LGTBIfobia. Incorporarase a realidade LGTBI nos contidos transversais nas materias que procedan, escoitarase a organizacións e colectivos LGTBI e realizaranse actividades orientadas á prevención de actitudes e comportamentos discriminatorios pola orientación sexual ou a identidade de xénero de calquera membro da comunidade educativa.	6	• Promover o respecto cara á diversidade sexual e de xénero coa reactivación do grupo de apoio ao alumnado LGTBI "*Iguais na diversidade*" para visibilizar esta realidade no centro. • Promover a prevención ante a discriminación por razón de sexo, xénero ou orientación sexual dende o ámbito da orientación educativa e vocacional e informar sobre os mecanismos de denuncia nestes casos. • Promover o respecto cara á diversidade sexual e de xénero incorporando a realidade homosexual, bisexual, transexual, transxánero e intersexual nos contidos transversais de todo o alumnado. • Dar a coñecer entre o profesorado, alumnado e familias do Protocolo de Identidade de xénero (Xunta de Galicia) e aplicalo se é o caso.
Organización do centro O equipo directivo garantirá un igual dereito á educación de mulleres e homes a través da integración activa nos obxectivos e actuacións educativas e do principio de igualdade de trato no que se inspira este plan de igualdade.	1,2,3,4,5,6	• Nomear unha persoa responsable en materia de igualdade no ConselloEscolar para participar no impulso do Plan de igualdade. • Velar pola distribución equilibrada dos grupos para que haxa un número similar de alumnos e de alumnas. • Difundir o plan entre os distintos axentes da comunidade (con especialatención ás familias). • Promover a formación do profesorado, do alumnado e das familias en materia

Organización do centro	de igualdade e diversidade. • Integrar o Plan de Igualdade no Proxecto educativo de Centro, no Plan de Acción titorial, no plan de Convivencia e nas concrecións curriculares. • Colaborar con outras entidades na realización de actividades coeducativas. • Difundir as convocatorias e actividades sobre igualdade, informar dos protocolos de actuación e facilitar os teléfonos de consulta en caso de necesidade. • Concretar o desenvolvemento curricular da educación afectivo-sexual integral para todo o alumnado do centro. • Promover pautas de actualización curricular e revisión do material didáctico con perspectiva de xénero. • Ofertar, se é o caso, materias específicas de igualdade de xénero. • Acabar coa segregación dos baños para o profesorado e avanzar neste obxectivo cos do alumnado. • Seguir garantindo a paridade nos órganos de representación. • Dar cobertura ás acccións coeducativas fronte a ataques homófobos ou negacionistas por parte de calquera membro da comunidade educativa.

7. SEGUIMENTO E AVALIACIÓN

Presentarase o resultado das accións comprendidas neste plan no claustro final de curso para sometelo ao seu escrutinio. Ademais, realizarase unha valoración das accións emprendidas por parte da propia coordinación de igualdade. O conxunto do Plan é difícil de valorar xa que non todo avanzará á mesma vez. Coa análise e valoración destes datos, estableceranse propostas de mellora para os seguintes cursos escolares co fin de ir completando a abordaxe dos distintos obxectivos coeducativos. Para obter evidencias e valorar os avances coa maior obxectividade posible defínense os seguintes indicadores de avaliación.

ESTEREOTIPOS E ROLES DE XÉNERO ACTITUDES E VALORES SEXISTAS

MEDIDAS	INDICADORES
Integración da perspectiva de xénero no Plan de Centro, no Plan de Convivencia, no Plan de Orientación e Acción Titorial, nos criterios para establecer os agrupamentos do alumnado e nas actividades complementarias e extraescolares que se programen.	Elaborado: si /non Revisada: si /non
Favorecer a paridade na representación de homes e mulleres nos órganos de decisión e representación de xeito equitativo.	Incluido: si / non Nº profesoras /os participantes Nº alumnas / os participantes Nº nais / pais participantes Nº mulleres / homes participantes
Revisar as programacións didácticas e a práctica docente desde unha perspectiva de xénero: para incluír as mulleres relevantes en cada ámbito do saber, os saberes asociados tradicionalmente ás mulleres, as desigualdades de xénero, para completar a historia da humanidade etc.	Revisada: si /non Incluído: si /non Nº profesoras / os participantes
Velar no equipo directivo, o consello escolar e o equipo educativo pola integración da igualdade de xénero na concreción dos contidos curriculares, revisando, así mesmo, os materiais curriculares e os libros de texto utilizados no centro a fin de evitar prexuízos e estereotipos sexistas.	Revisada: si /non Incluído: si /non

Concretar o desenvolvemento curricular da orientación laboral e profesional libre de estereotipos, poñendo o foco na incorporación aos itinerarios na ESO, ás modalidades no bacharelato e aos ciclos de formación profesional.	Concretado: si /non Nº de accións
Concretar actividades arredor das datas coeducativas do calendario escolar (25 de novembro, 8 de marzo, celebracións LGBTI etc.).	Nº actividades realizadas
Participar en programas específicos de igualdade de xénero para traballara coeducación desde o currículo etc.	Nº de programas Nº profesoras / os participantes
Concretar no Plan de Acción titorial actividades para todos os cursos e niveis sobre feminismo e diversidade afectivo sexual.	Concretado: si /non Nº de accións

USO DA LINGUAXE SEXISTA

MEDIDAS	INDICADORES
Consolidar unha linguaxe escrita coeducativo en todos os documentos do centro, recursos e materiais didácticos, cartelaría do centro, páxina web, aula virtual, RRSS e ABALAR.	Revisada: si /non Incluído: si /non
Fomentar unha linguaxe oral na que se inclúan ambos os sexos e na que non haxa prexuízos sexistas á hora de nomear tarefas domésticas, profesións... e en xeral estereotipos que seguen inmersos na linguaxe cotiá.	Revisada: si /non Incluído: si /non
Analizar no posible este déficit que poida existir nos libros de texto e materiais curriculares.	Nª libros de texto e materiais curriculares revisados por departamentos
Facer unha guía para o correcto uso da linguaxe inclusiva no centro.	Elaborado : si/ non Revisado: si / non

USO EQUILIBRADO DE ESPAZOS E TEMPO

MEDIDAS	INDICADORES
Realizar actividades de sensibilización na aula.	Nº actividades realizadas Nº alumnas / os participantes
Difundir información a través do taboleiro e dos paneis de Igualdade do centro.	Nº accións realizadas
Actualizar o espazo de igualdade na web do centro e continuar coa difusión en RRSS de todo o referente ás actuacións do Plan de Igualdade.	Nº publicacións realizadas Ligazóns nas que se difunde
Xestionar as actividades e a ocupación do patio para favorecer ainclusión. Facilitar a utilización igualitaria de espazos comúns no recreo e nas actividades deportivas para mozos e mozas.	Elaborado: si /non Nº accións realizadas na xestión de espazos no patio
Implicar as familias con participación activa do ANPA para conciencialas sobre a importancia da educación en Igualdade. Incitalas a que desenvolvan proxectos de coeducación nos centros.	Nº accións realizadas coa AMPA
Promover a participación do sexo menos representado nas actividades científico-tecnolóxicas, deportivas, artísticas, de coidado etc.	Nº accións realizadas Nº alumnas /os participantes

MATERIAIS DIDÁCTICOS DE EDUCACIÓN E IGUALDADE

MEDIDAS	INDICADORES
Revisar o material didáctico empregado na aula (valores, normas, representacións, selección dos contidos, dos personaxes, das imaxes, da linguaxe, da proposta de actividades).	Nº materiais revisados por curso e materia
Facer visible as achegas das mulleres ao desenvolvemento da cultura e as sociedades nas programacións didácticas dos distintos niveis e materias.	Nº programacións revisadas por curso e materia
Promover lecturas coeducativas a través da biblioteca escolar, da hora de lectura e dos clubs de lectura.	Creado: si/non Difusión: (indicar a ligazón)
Supervisar a idoneidade dos contidos audiovisuais das actividades do centro.	Revisado: si / non
Empregar contidos de actualidade para sensibilizar sobre a necesidadede avanzar cara á igualdade real.	Elaborado: si / non Nº de materias revisadas por curso e departamento
Promover metodoloxías activas participativas e cooperativas.	Nº de accións realizadas por departamentos
Promover actividades de intervención social na comunidade educativa.	Realizado: si /non Nº de accións realizadas
Promover o respecto e do bo trato entre mulleres e homes.	Realizado: si /non Nº de accións realizadas
Promover actividades de coidado entre persoas.	Realizado: si /non Nº de accións realizadas
Realizar actividades de información e sensibilización co alumnado, familias e profesorado	Nº accións realizadas Nº nais /país participantes Nª alumnado e profesorado

PREVENCIÓN, DETECCIÓN E INTERVENCIÓN NOS CASOS DE LGTBIFOBIA

MEDIDAS	INDICADORES
Promover o respecto cara á diversidade sexual e de xénero coa reactivación do grupo de apoio ao alumnado LGTBI “Iguais na diversidade” para visibilizar esta realidade no centro.	Reactivación do grupo de apoio: si /non Nº alumnas / os participantes
Promover a prevención ante a discriminación por razón de sexo, xénero ou orientación sexual dende o ámbito da orientación educativa e vocacional e informar sobre os mecanismos de denuncia nestes casos.	Nº de accións realizadas na comunidade escolar Nº alumnas / os participantes Difusión dos mecanismos de denuncia: si /non
Previr o acoso sexual, por razón de sexo, orientación sexual e identidade de xénero do alumnado na realización da fase de prácticas na empresa como parte da prevención de riscos laborais	Realizado: si / non Nº de accións realizadas Nº de profesoras / es participantes. Nº de alumnas / os participantes
Promover o respecto cara á diversidade sexual e de xénero incorporando a realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual nos contidos transversais de todo o alumnado.	Realizado: si / non Nº de contidos de información, divulgación e formación revisados.

ORGANIZACIÓN DO CENTRO

MEDIDAS	INDICADORES
Nomear unha persoa responsable en materia de igualdade no ConselloEscolar para participar no impulso do Plan de igualdade.	Nomeada/o: si /non
Difundir o plan entre os distintos axentes da comunidade (con especial atención ás familias).	Elaborado: si / non Revisado: si / non
Promover a formación do profesorado, do alumnado e das familias enmateria de igualdade.	Nº accións realizadas Nº profesoras /os participantes Nº alumnas / os participantes Nº nais / pais participantes
Colaborar con outras entidades na realización de actividades coeducativas.	Colaboración: si / non Nº accións realizadas
Concretar o desenvolvemento curricular da educación afectivo-sexual integral para todo o alumnado do centro.	Concretado : si/ non Revisado: si / non
Integrar o Plan de Igualdade no Proxecto educativo de Centro, no Plan de Acción titorial, no plan de Convivencia e nas concrecións curriculares.	Integrado : si/ non Revisado: si / non
Promover pautas de actualización curricular e revisión do material didáctico con perspectiva de xénero.	Documento da pauta elaborado : si /non Nª materiais revisados por curso e departamentos

Ofertar, se é posible, materias específicas de igualdade de xénero.	Ofertadas: si /non Nª alumnas matriculados por curso e etapa
Velar pola distribución equilibrada dos grupos para que haxa un número similar de alumnos e de alumnas.	Concretado : si/ non Revisado: si / non
Difundir as convocatorias e actividades sobre igualdade, informar dos protocolos de actuación e facilitar os teléfonos de consulta en caso de necesidade.	Concretado : si/ non Revisado: si / non
Seguir garantindo a paridade nos órganos de representación	Revisado: si / non
Acabar coa segregación dos baños para o profesorado e avanzar neste obxectivo cos do alumnado	Concretado : si/ non Revisado: si / non
Dar cobertura ás acccións coeducativas fronte a ataques homófobos ou negacionistas por parte de calquera membro da comunidade educativa.	Concretado : si/ non Revisado: si / non

COORDINACIÓN DE IGUALDADE

Plan de Igualdade

IES DE VILALONGA

FASE DIAGNÓSTICO:

ENQUISAS DO ALUMNADO

Resultados das enquisas alumnado

Nunha escala do 1 ao 5, indica o teu grao de acordo coas seguintes afirmacións, sendo 1 nada de acordo e 5 totalmente de acordo:

1.- As miñas profesoras e profesores cando se dirixen a nós noméannos aos dous sexos (alumnas e alumnos)

120 respuestas

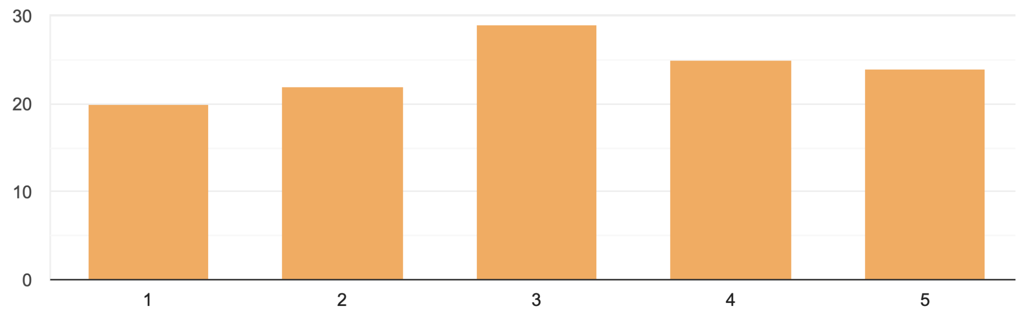

2.- As/os profes adoitan usar diminutivos para referirse ás mozas e aumentativos para dirixirse aos mozos (exemplo: neniña, chavalote)

119 respuestas

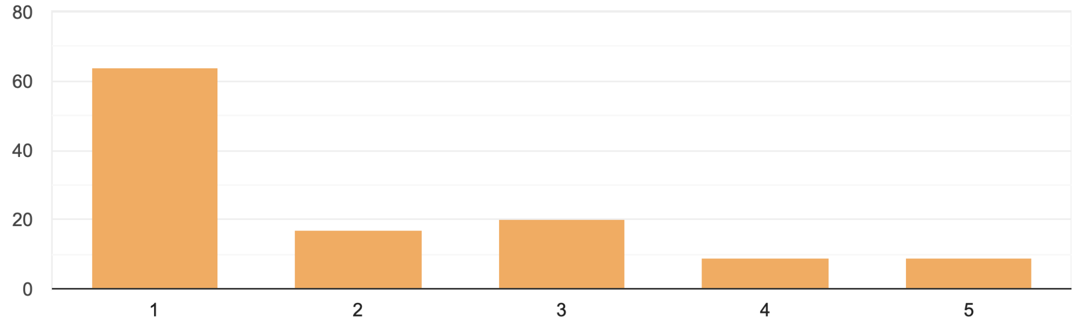

Resultados das enquisas alumnado

Nunha escala do 1 ao 5, indica o teu grao de acordo coas seguintes afirmacións, sendo 1 nada de acordo e 5 totalmente de acordo:

3.- Á hora de facer uso da palabra na clase, normalmente participan...

119 respuestas

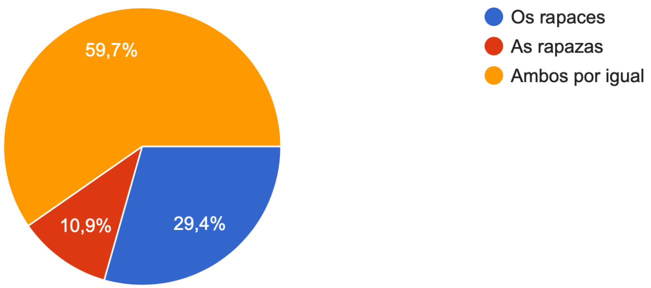

4.- Cando vos xuntades para falar ben no recreo ou na clase, é habitual que a persona que interrompe para facerse co uso da palabra e cortar a quen falaba sexa...

119 respuestas

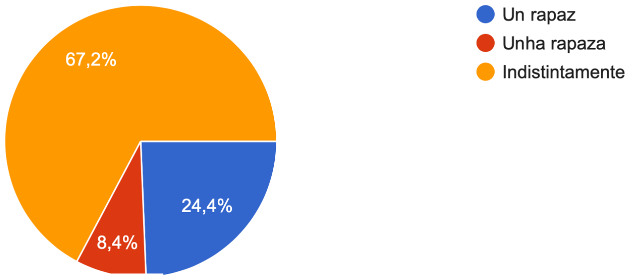

5.- Cando se escolle delegado/a da clase, normalmente preséntanse ...

120 respuestas

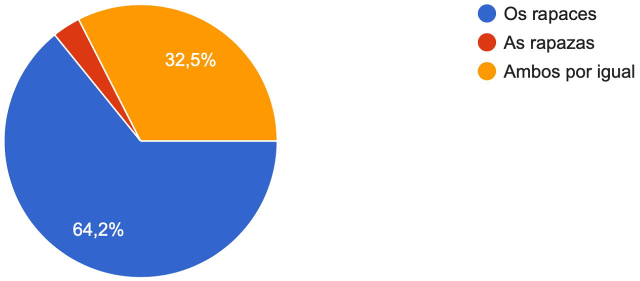

Resultados das enquisas alumnado

Nunha escala do 1 ao 5, indica o teu grao de acordo coas seguintes afirmacións, sendo 1 nada de acordo e 5 totalmente de acordo:

6.- Cando se piden voluntarios/as na clase (para ir a conserxería por exemplo) normalmente preséntanse ...

120 respuestas

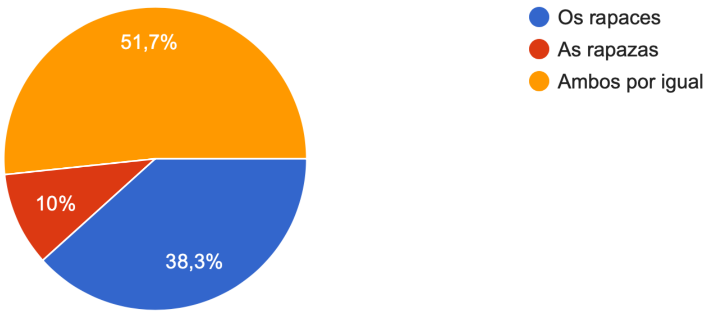

7.- A principio de curso queda claro que persoa é o /a líder da clase. Nomalmente é...

116 respuestas

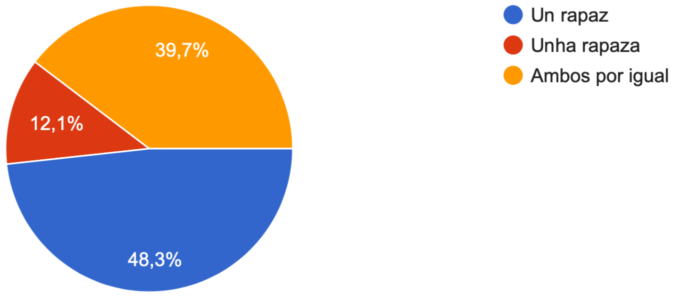

Resultados das enquisas alumnado

O sexismo nos libros de texto

Os libros de texto nomean en feminino e masculino (exemplo: alumnos e alumnas)
119 respuestas

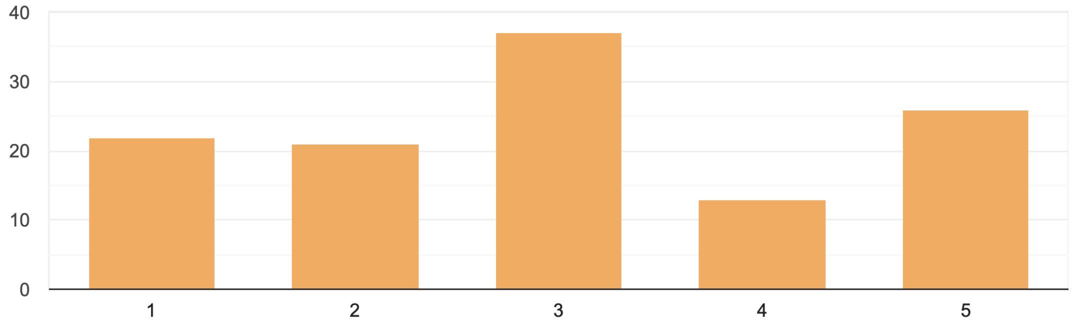

Os libros de texto fan referencia tanto aos homes como ás mulleres nos distintos eidos
120 respuestas

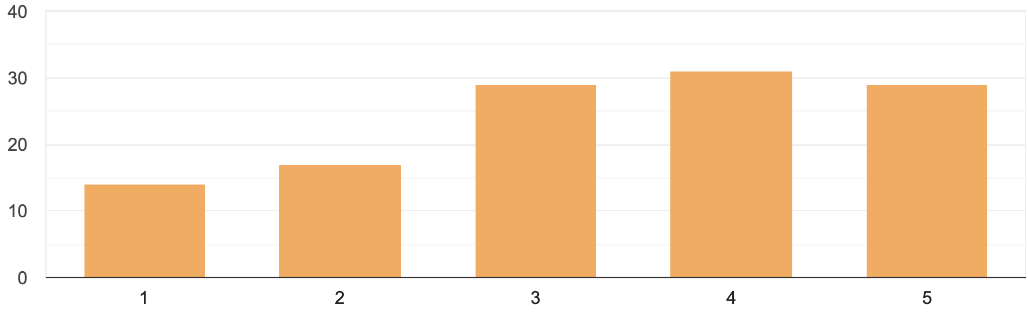

Resultados das enquisas alumnado

O sexismo nos libros de texto

Os libros de texto refírense e mostran imaxes case sempre de homes.

120 respuestas

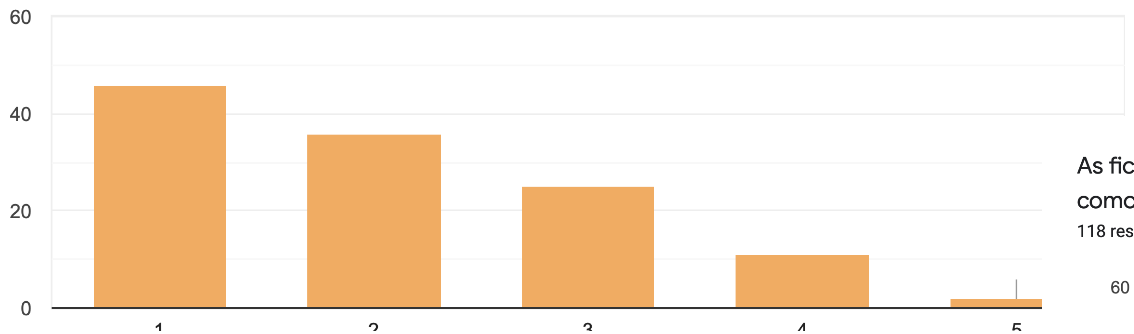

As fichas e o material que nos dá o profesorado fan referencia tanto a personaxes masculinos como femininos

118 respuestas

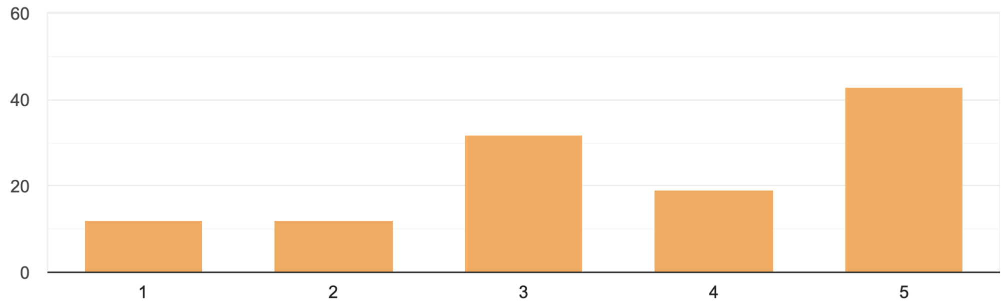

En todas as materias traballamos a igualdade entre os homes e as mulleres

120 respuestas

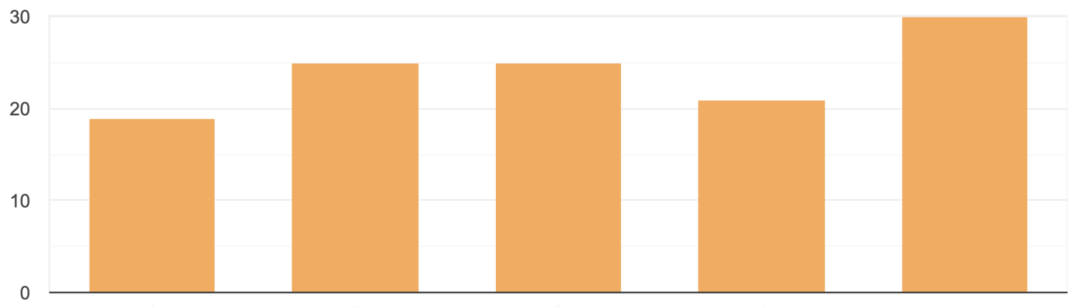

Resultados das enquisas alumnado

Como facemos uso dos espazos no instituto? No instituto, por norma xeral, quen ocupa normalmente estes espazos?

1- As zonas de xogo do patio durante o recreo

119 respuestas

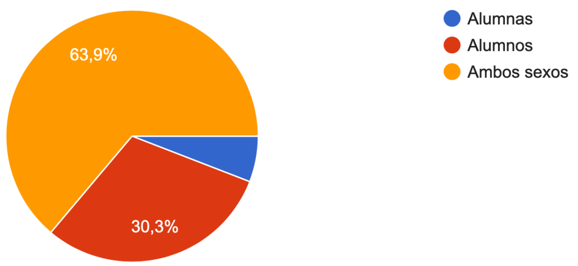

2.- A biblioteca durante o recreo

120 respuestas

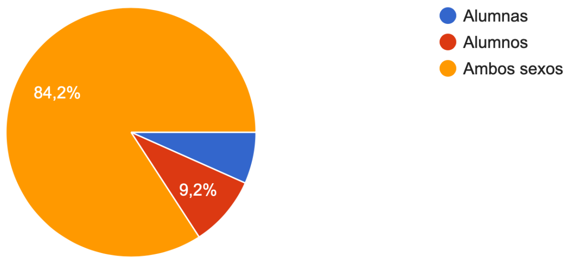

3.- Os ordenadores da biblioteca durante o recreo

119 respuestas

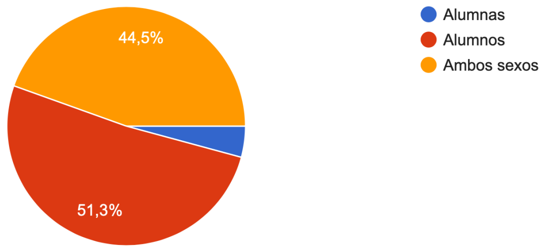

4.- O ximnasio e o pavillón

117 respuestas

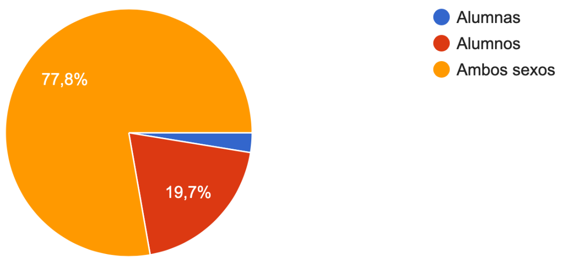

Resultados das enquisas alumnado

Como facemos uso dos espazos no instituto? No instituto, por norma xeral, quen ocupa normalmente estes espazos?

5.- As primeiras filas da aula

120 respuestas

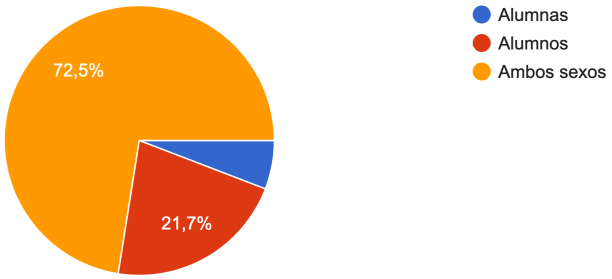

Na túa clase, á hora de elixir asento adoitades sentarvos en función do sexo, mozas por unha banda e mozos doutra banda? (ao facer grupos; cando ides a unha charla ao salón de actos etc)

119 respuestas

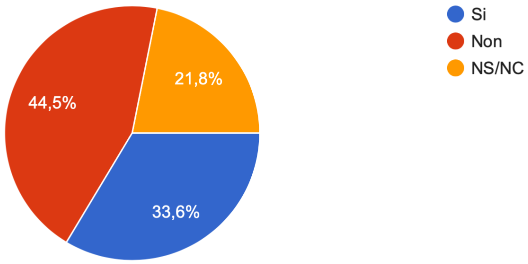

No recreo, dedicades rapazas e rapaces o tempo para realizar as mesmas actividades?

120 respuestas

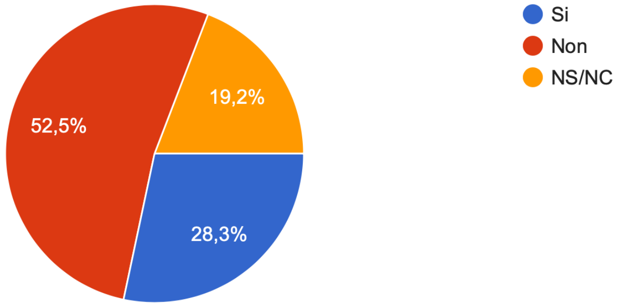

Resultados das enquisas alumnado

Como facemos uso dos espazos no instituto? No instituto, por norma xeral, quen ocupa normalmente estes espazos?

A que dedican o tempo do recreo as rapazas da túa clase?

117 respuestas

a falar

A falar

falar

hablar

fumar

Falar

a cotillear

a falar

A FALAR

A falar das súas cousas

dan voltas ao redor do instituto

a pasar o rato

a falar entre elas e pasear polo patio,aunque algunhas xogan ao futbol

falae

Hablar

a marujear

A charlar.

estudar

MARUJEAR

charlar

a pasear e a descansar e a estar cos amig

a charlar y cotillear

a falar cos seus amigos/as

a falar entre elas sobre outra xente ou delas

Aos rapaces

A charlar.

A falar das súas cousas

charlar

hablar y comentar situaciones

a estar entre elas

falar e cotillear

A falar entre elas

A pasear e a falar

A maioria a falar

Ver pasar o tempo

falar e estudar

a mirar aos rapazes xogar os deportes

cotillear e ir a la biblioteca

falar cos amigos e camiñar

a charlar y cotillear

a falar cos seus amigos/as

a falar entre elas sobre outra xente ou delas

Aos rapaces

A charlar.

A falar das súas cousas

charlar

Fumar

A estar cos amigos

Aos rapaces

hablar y comentar situaciones

a fumar

A MARUJEAR

Falar

a falar entre elas sobre outra xente

Hablar mal de los demas

a fumar

A MARUJEAR

Falar

a falar entre elas sobre outra xente

Hablar mal de los demas

A CHARLAR

a charlar y cotillear

a falar cos seus amigos/as

a falar entre elas sobre outra xente ou delas

Aos rapaces

A charlar.

A falar das súas cousas

charlar

falar e cotillear

A falar entre elas

A pasear e a falar

A maioria a falar

Ver pasar o tempo

falar e estudar

a mirar aos rapazes xogar os deportes

cotillear e ir a la biblioteca

falar cos amigos e camiñar

Resultados das enquisas alumnado

Como facemos uso dos espazos no instituto? No instituto, por norma xeral, quen ocupa normalmente estes espazos?

A que dedican o tempo do recreo os rapaces da túa clase?
117 respuestas

- a xogar ao futbol
- A falar
- futbol
- XOGAR AO FUTBOL
- Na biblioteca, falando, dando voltas ou xogando
- FÚTBOL
- A maioria xoga a futbol
- A falar o que lle pasou o finde semana
- a falar e a comer
- a xogar a o fútbol e pasar o rato
- a xogar ao futbol ou falar entre eles paseando
- jugar al fútbol

- XOGAR AO FUTBOL
- Na biblioteca, falando, dando voltas ou xogando
- FÚTBOL
- A maioria xoga a futbol
- A falar o que lle pasou o finde semana
- a falar e a comer
- a xogar a o fútbol e pasar o rato
- a xogar ao futbol ou falar entre eles paseando
- jugar al fútbol
- Fútbol
- a jugar furbol
- a dar voltas e a falar ou estra na biblioteca
- A matarse entre si
- A XOGAR OU FACER UN POUCO O TONTO
- a falar ou xogar ao futbol
- furbiño

- XOGAR AO FUTBOL
- Na biblioteca, falando, dando voltas ou xogando
- FÚTBOL
- A maioria xoga a futbol
- A falar o que lle pasou o finde semana
- a falar e a comer
- a xogar a o fútbol e pasar o rato
- a xogar ao futbol ou falar entre eles paseando
- XOGAR AO FUTBOL
- Na biblioteca, falando, dando voltas ou xogando
- FÚTBOL
- A maioria xoga a futbol
- A falar o que lle pasou o finde semana
- a falar e a comer
- a xogar a o fútbol e pasar o rato
- a xogar ao futbol ou falar entre eles paseando
- jugar al fútbol

- XOGAR AO FUTBOL
- Na biblioteca, falando, dando voltas ou xogando
- FÚTBOL
- A maioria xoga a futbol
- A falar o que lle pasou o finde semana
- a falar e a comer
- a xogar a o fútbol e pasar o rato
- a xogar ao futbol ou falar entre eles paseando
- jugar al fútbol
- Na biblioteca, falando, dando voltas ou xogando
- FÚTBOL
- A maioria xoga a futbol
- A falar o que lle pasou o finde semana
- a falar e a comer
- a xogar a o fútbol e pasar o rato
- a xogar ao futbol ou falar entre eles paseando
- jugar al fútbol

- XOGAR AO FUTBOL
- Na biblioteca, falando, dando voltas ou xogando
- FÚTBOL
- A maioria xoga a futbol
- A falar o que lle pasou o finde semana
- a falar e a comer
- a xogar a o fútbol e pasar o rato
- a xogar ao futbol ou falar entre eles paseando
- XOGAR AO FUTBOL
- Na biblioteca, falando, dando voltas ou xogando
- FÚTBOL
- A maioria xoga a futbol
- A falar o que lle pasou o finde semana
- a falar e a comer
- a xogar a o fútbol e pasar o rato
- a xogar ao futbol ou falar entre eles paseando
- jugar al fútbol

Resultados das enquisas alumnado

Como facemos uso dos espazos no instituto? No instituto, por norma xeral, quen ocupa normalmente estes espazos?

En canto ás actividades extraescolares, hai diferenzas entre as que realizan as mozas e as que realizan os mozos?

181 respuestas

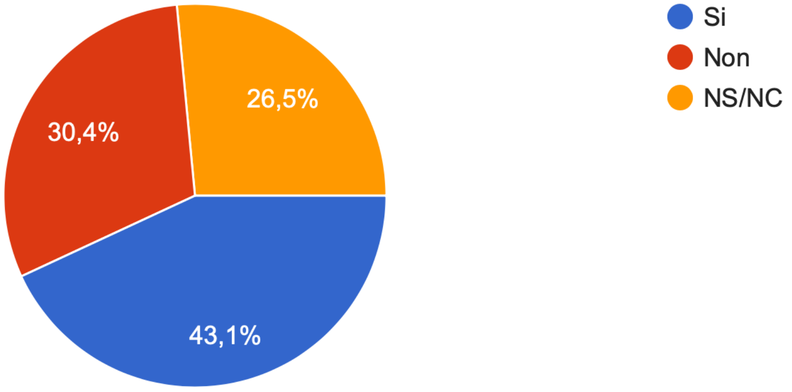

Resultados das enquisas alumnado

Que actividades extraescolares fan normalmente os rapaces?

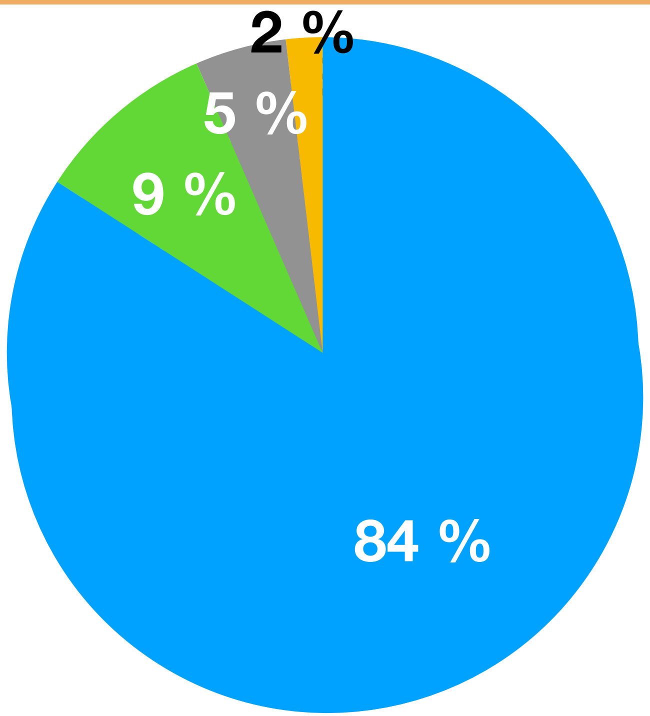

84% Fútbol
9% Outros deportes
5% Clases particulares
2% NSNC

Que actividades extraescolares fan normalmente as rapazas?

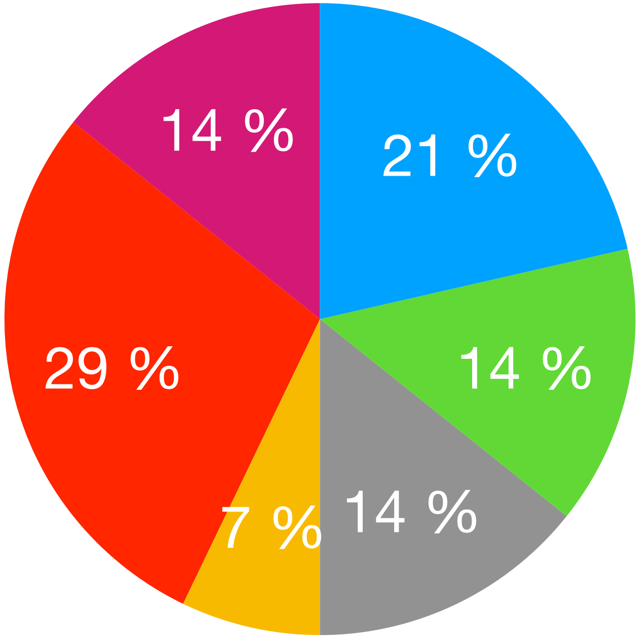

21% Ximnasia rítmica
7% Piragüismo / remo
10% Danza e música
14% Clases particulares
10% NSNC
20%: Nada

Resultados das enquisas alumnado

En canto aos estudos...Nunha escala do 1 ao 5, indica o teu grao de acordo coas seguintes afirmacións, sendo 1 nada de acordo e 5 totalmente de acordo:

1.- As rapazas son máis traballadoras que os rapaces

181 respuestas

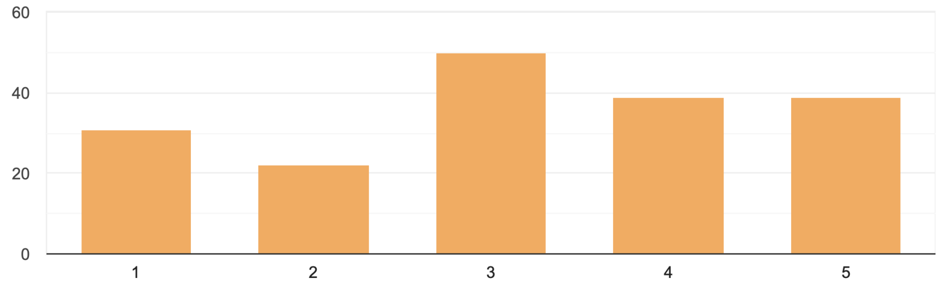

3.- Os rapaces son máis inquietos e distráense máis que as rapazas

181 respuestas

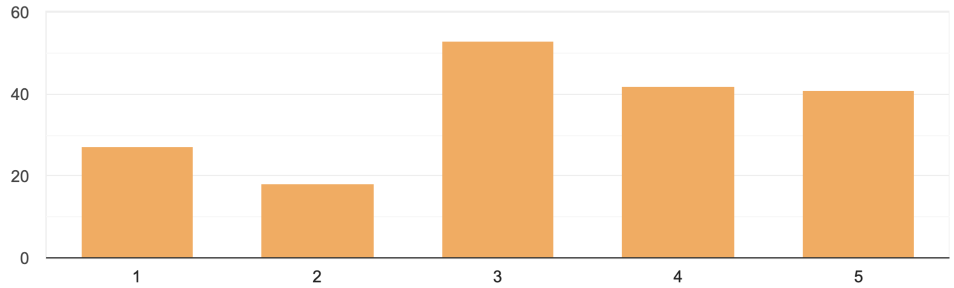

2.- Os rapaces resolven as actividades prácticas antes que as rapazas

181 respuestas

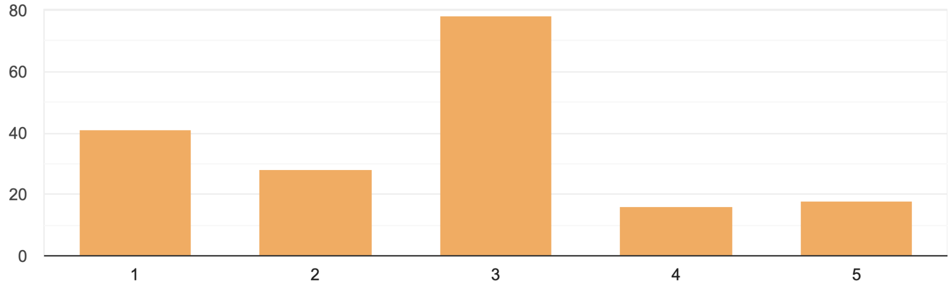

4.- As rapazas están máis atentas e son máis responsables que os rapaces

180 respuestas

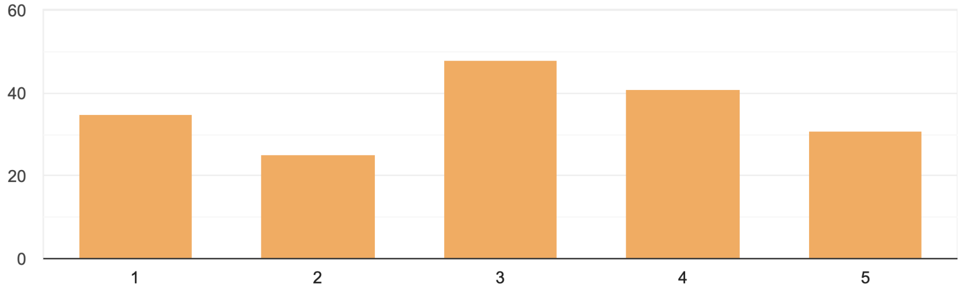

Resultados das enquisas alumnado

En canto as agresións sexistas:

Teño sufrido dentro do instituto algunha "broma" ou agresión sexista

181 respuestas

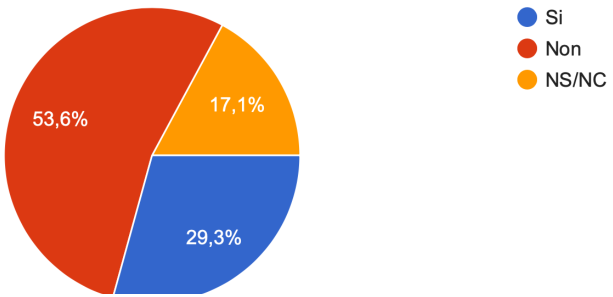

Se tes sufrido algunha agresión sexista e llo dixeches ao profe, cal foi a súa reacción?

175 respuestas

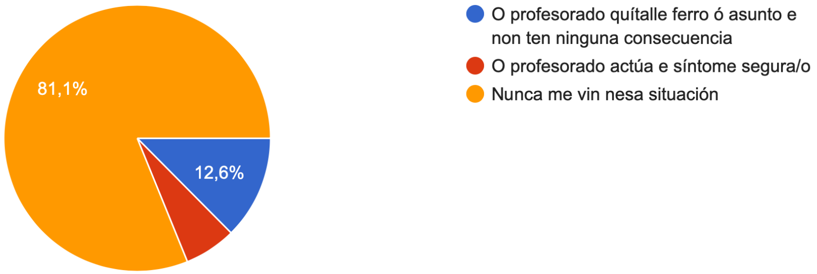

O agresor normalmente é...

164 respuestas

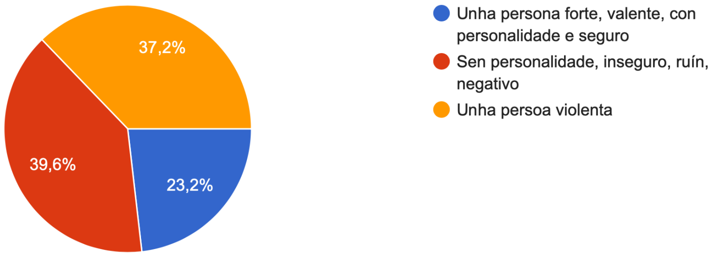

Pódese usar a violencia sobre alguen a quen queres?

181 respuestas

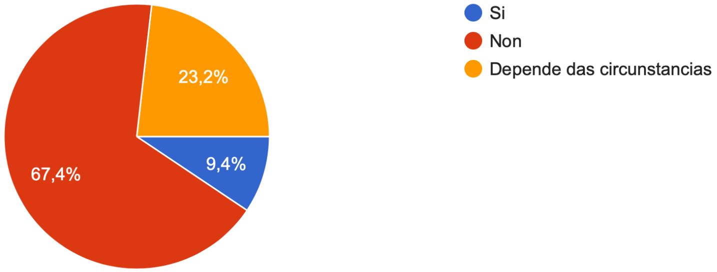

Resultados das enquisas alumnado

En canto as agresións sexistas:

Escoitas no instituto insultos sobre a orientación afectivo sexual das persoas?

179 respuestas

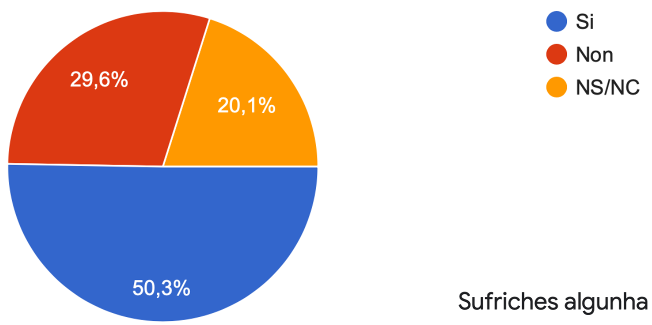

friches algunha agresión física por ser ou "parecer" LGBT?

respuestas

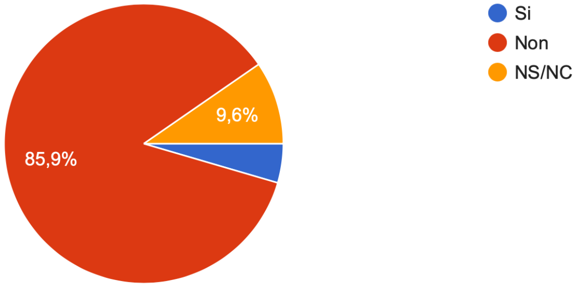

Sufriches algunha agresión verbal por ser ou "parecer" LGBT?

178 respuestas

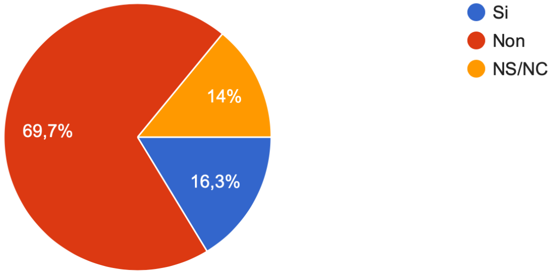

Resultados das enquisas alumnado

Nunha escala do 1 ao 5, indica o teu grao de acordo coas seguintes afirmacións, sendo 1 nada de acordo e 5 totalmente de acordo:

1.- A violencia de xénero é a forma máis cruel de desigualdade entre homes e mulleres

179 respuestas

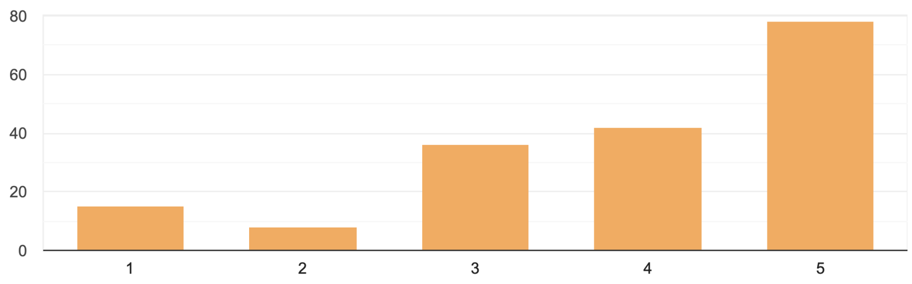

2.- Insultar ou ridiculizar a alguien non é violencia

180 respuestas

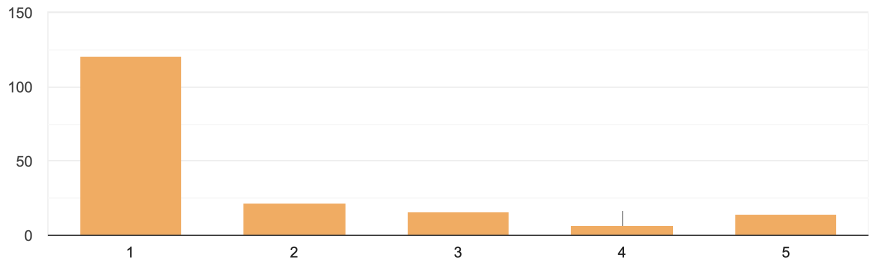

3.- Os celos son unha mostra de amor

178 respuestas

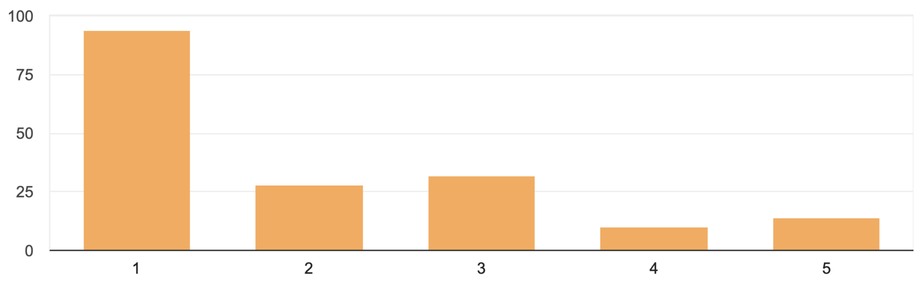

4.- Os nenos e os homes non choran

179 respuestas

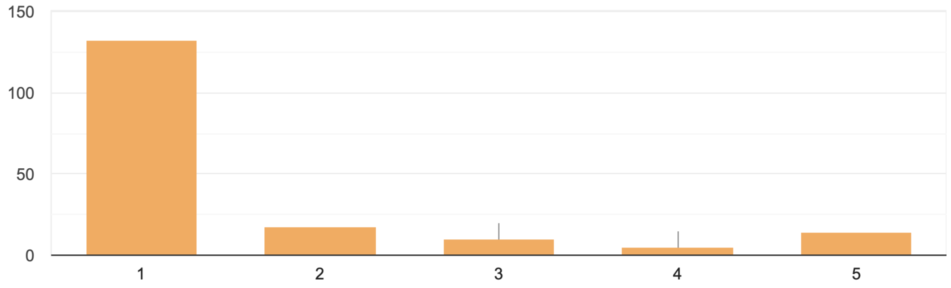

Resultados das enquisas alumnado

En canto aos estudos...Nunha escala do 1 ao 5, indica o teu grao de acordo coas seguintes afirmacións, sendo 1 nada de acordo e 5 totalmente de acordo:

5.- Os nenos e os homes teñen medo e non pasa nada... porque iso é humano e non efeminado ou amaneirado
177 respuestas

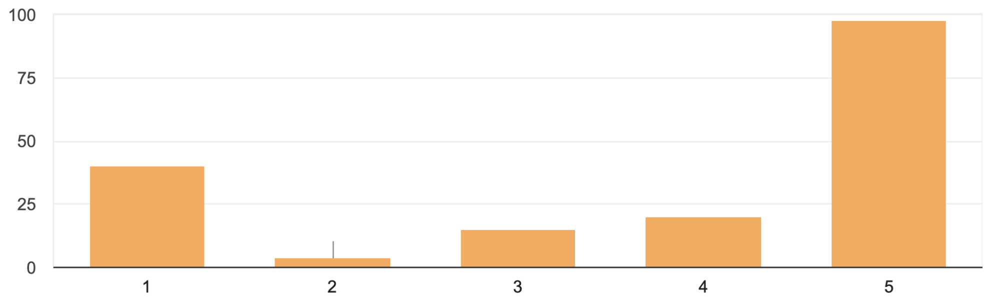

6.- Hai tarefas que son propias das mulleres (levar a casa, coidar os fillos etc)
179 respuestas

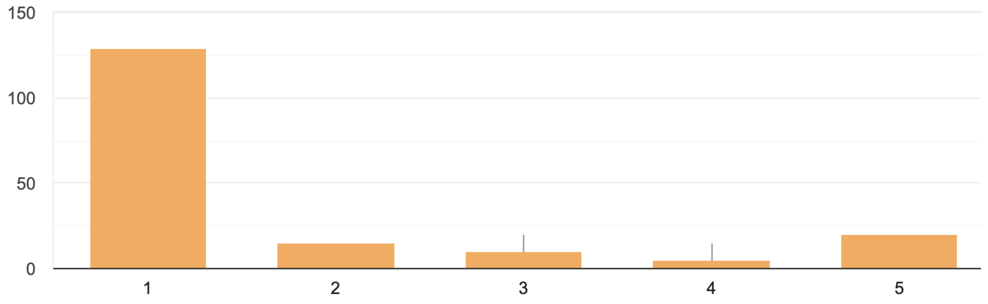

7.- As nenas e as mulleres son máis sensibles
178 respuestas

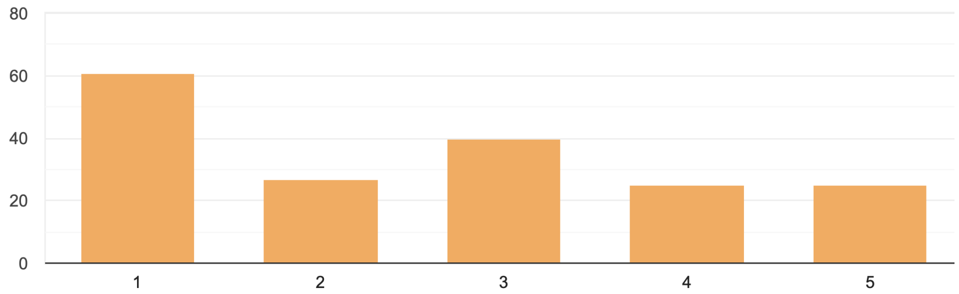

8.- A loita pola igualdade entre homes e mulleres é o mesmo que a loita de sexos
170 respuestas

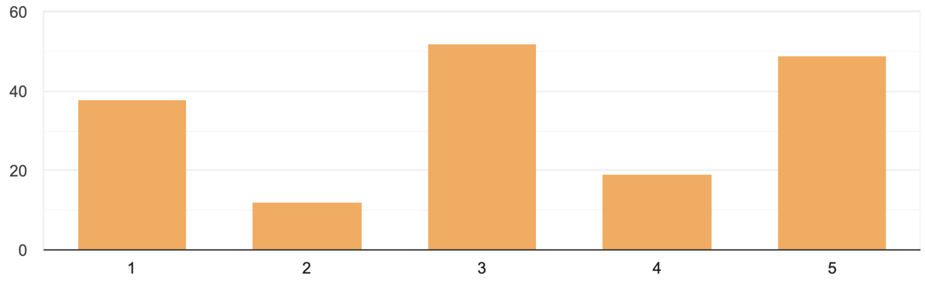

Resultados das enquisas alumnado

9.- A igualdade entre homes e mulleres é beneficiosa para ambos sexos

174 respuestas

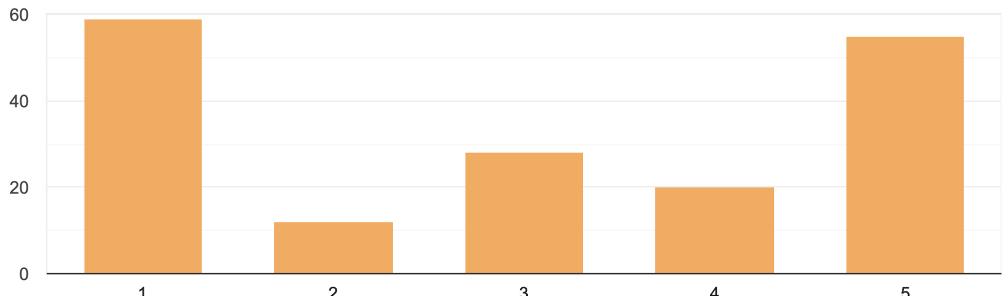

10.- O feminismo persegue a igualdade entre homes e mulleres

178 respuestas

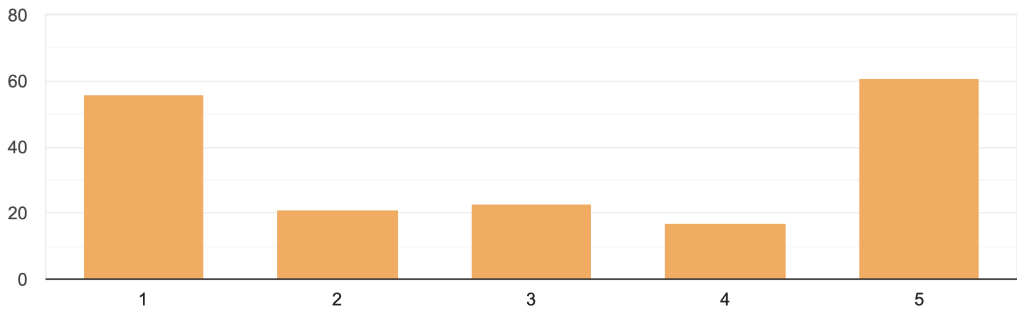

COORDINACIÓN DE IGUALDADE

Plan de Igualdade

IES DE VILALONGA

FASE DIAGNÓSTICO:

ENQUISAS DO PROFESORADO

Resultados das enquisas profesorado

Idade

30 respuestas

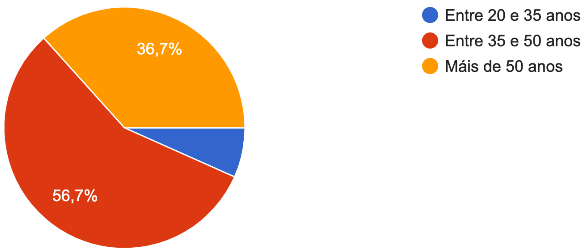

Identidade de xénero

29 respuestas

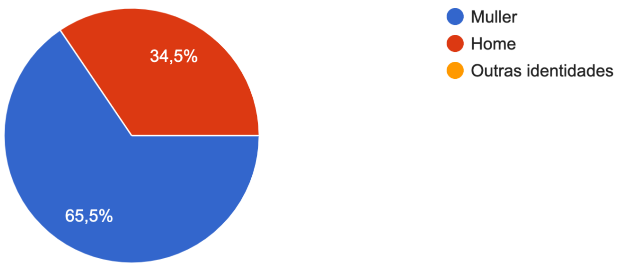

Nivel educativo no que impartes docencia

30 respuestas

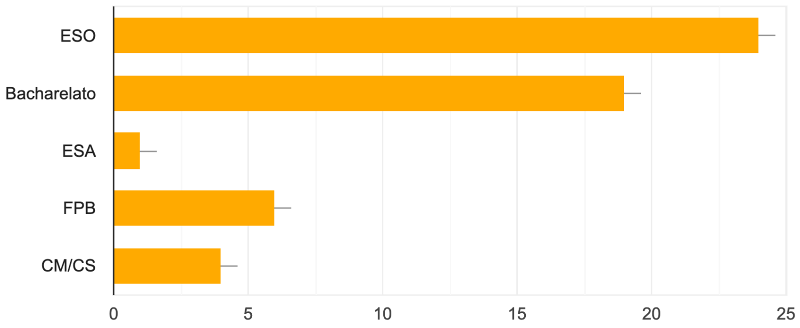

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE I: Linguaxe non sexista

1.- Por norma xeral, faise uso dunha linguaxe sexista no Centro –é dicir, aquel que utiliza o masculino como xenérico para referirse a persoas de ambos os sexos— en canto aos seguintes aspectos?:

Sinalización de espazos (Director/a, Xefe/a de estudios, Sala de profesores/as)
29 respuestas

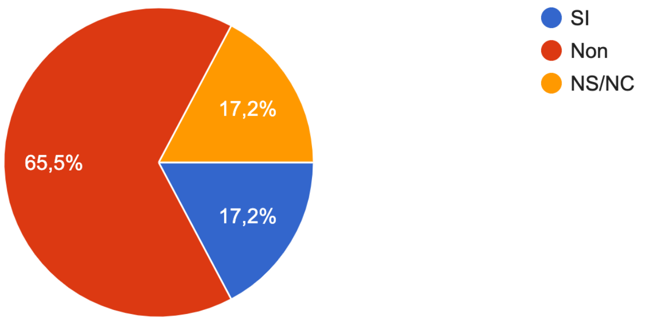

Escritos oficiais dirixidos ás familias (cartas, comunicacións, ABALAR etc.)
28 respuestas

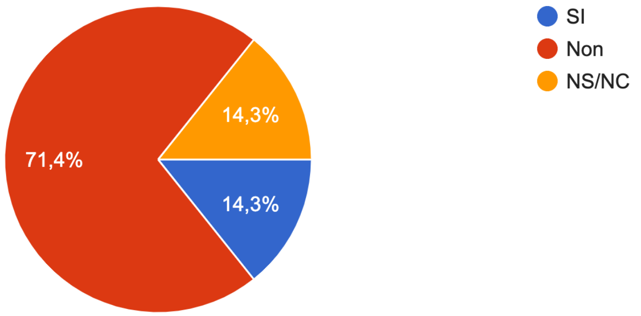

Resultados das enquisas profesorado

1.- Por norma xeral, faise uso dunha linguaxe sexista no Centro –é dicir, aquel que utiliza o masculino como xenérico para referirse a persoas de ambos os sexos—en canto aos seguintes aspectos?:

Escritos dirixidos ao alumnado
28 respuestas

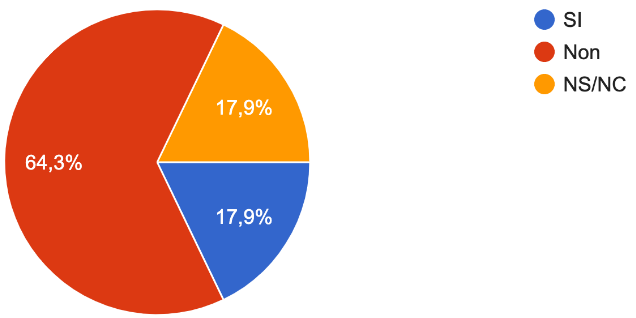

Documentos de comunicación interna (convocatorias de reunións, informes de avaliación, programacións didácticas etc.)
29 respuestas

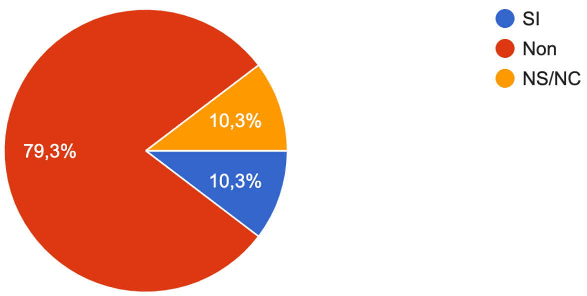

Resultados das enquisas profesorado

1.- Por norma xeral, faise uso dunha linguaxe sexista no Centro –é dicir, aquel que utiliza o masculino como xenérico para referirse a persoas de ambos os sexos—en canto aos seguintes aspectos?:

Escritos oficiais dirixidos ás familias (cartas, comunicacións etc.)

30 respuestas

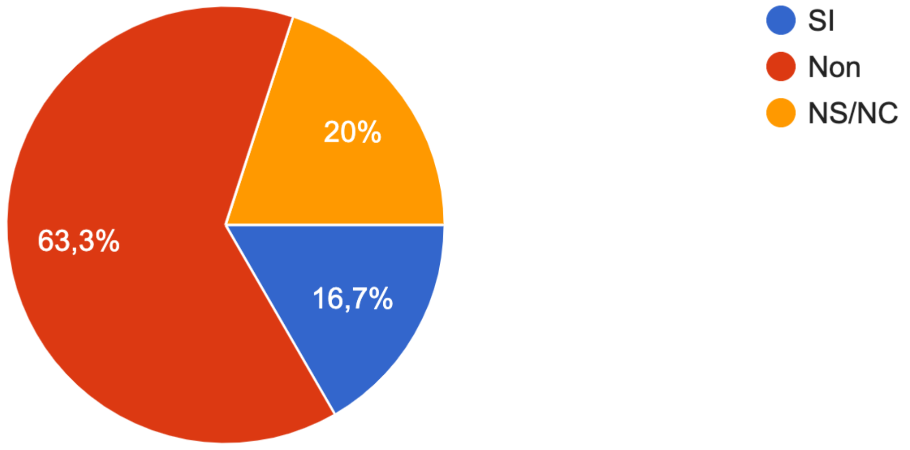

Resultados das enquisas profesorado

2.- O uso da linguaxe inclusiva na miña práctica docente (1 nada de acordo 5 totalmente de acordo)

En clase, para dirixirme ao alumnado, uso o masculino xenérico para referirme a alumnos e alumnas

30 respuestas

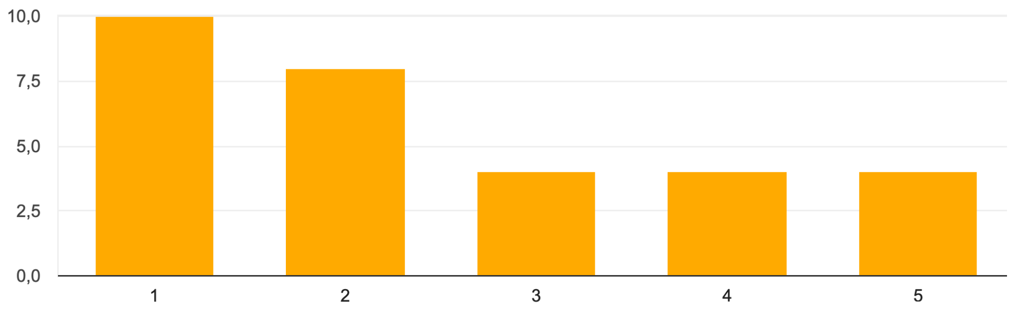

Adoito usar diminutivos para referirme ás alumnas e aumentativos para referirme aos alumnos (exemplo: neniña, chavalote)

29 respuestas

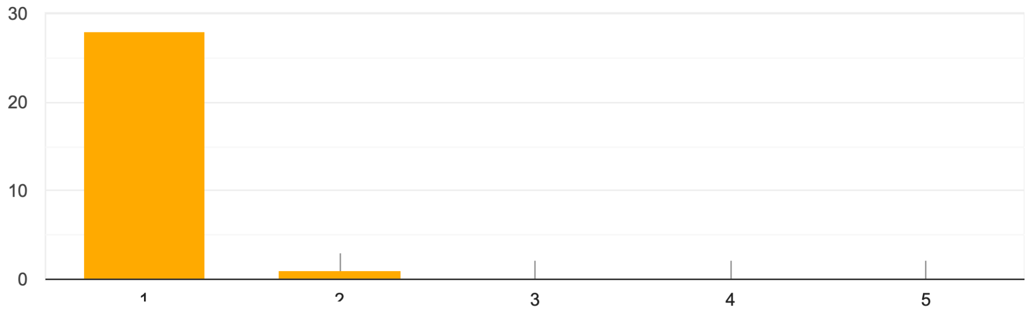

Adoito utilizar algunhas expresións como: “es un chorica”, “es un machote”

30 respuestas

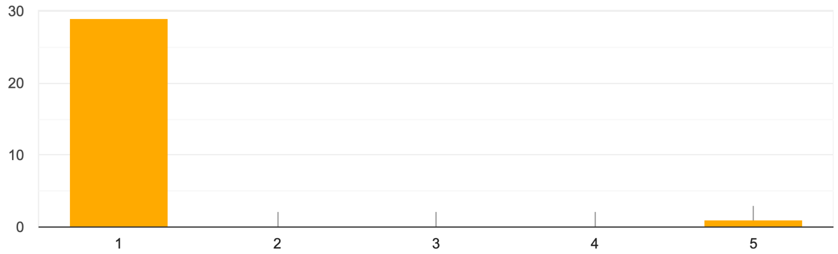

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE II: Participación

Á hora de facer uso da palabra en clase, normalmente participan...
30 respuestas

Cando se escolle delegado/a da clase, normalmente preséntanse ...
30 respuestas

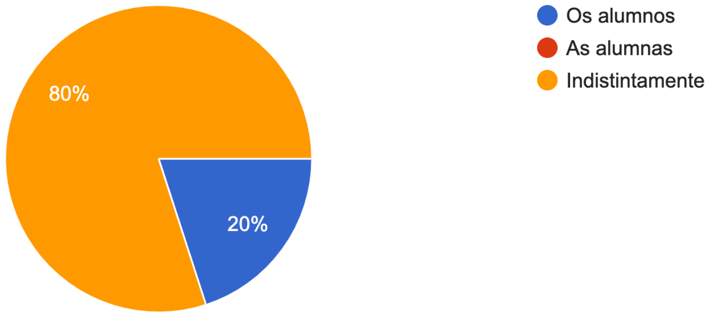

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE II: Participación

Cando se piden voluntarios/as na clase (para ir a conserxería por exemplo) normalmente preséntanse ...

30 respuestas

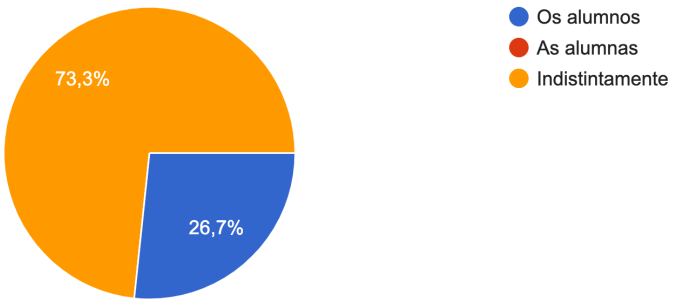

A principio de curso queda claro que persona é o /a líder da clase. Nomalmente é...

30 respuestas

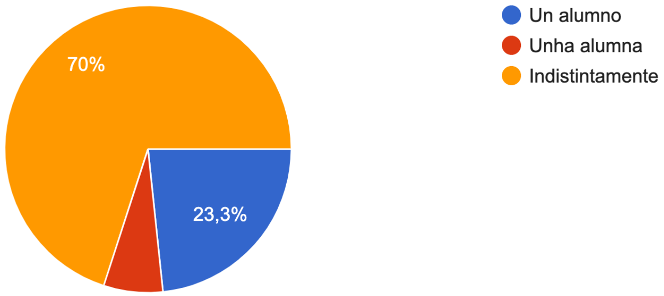

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE II: Participación

No claustro ou noutras reunións docentes, normalmente fan maior uso da palabra..
30 respuestas

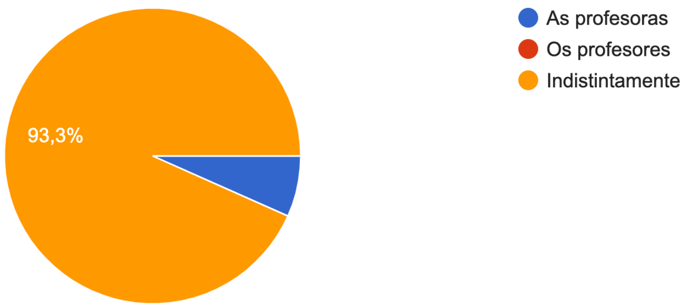

Normalmente os cargos de responsabilidade (inspección e dirección) así como as xefaturas de departamento adoitan recaer en...
30 respuestas

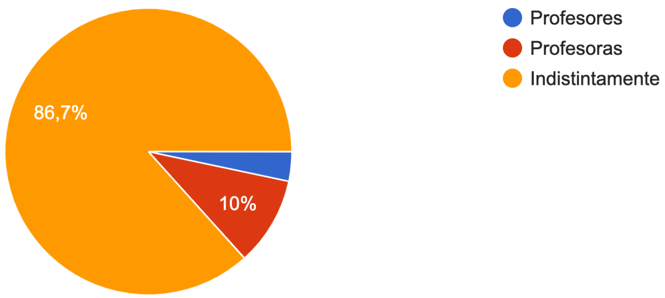

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE III: O SEXISMO NOS MATERIAIS DIDÁCTICOS

Nos libros de texto que usaches o curso pasado, noméase habitualmente en masculino e feminino? (exemplo: alumnado/ alumnos e alumnas)

30 respuestas

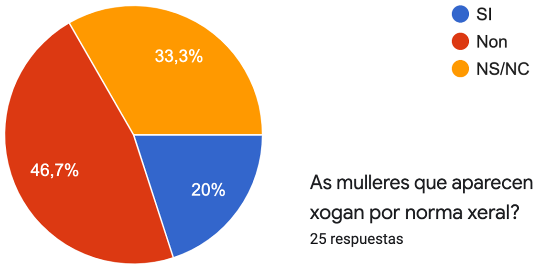

Os contidos dos libros de texto que usaches o curso pasado, fan referencia a mulleres como exemplos a seguir?

30 respuestas

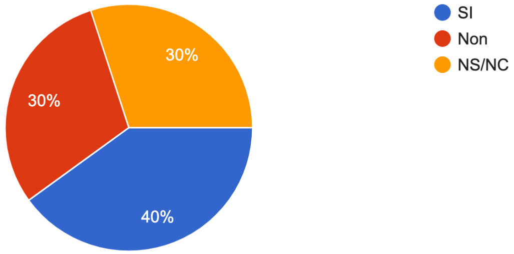

As mulleres que aparecen nos contidos dos libros de texto que usaches o curso pasado, que papel xogan por norma xeral?

25 respuestas

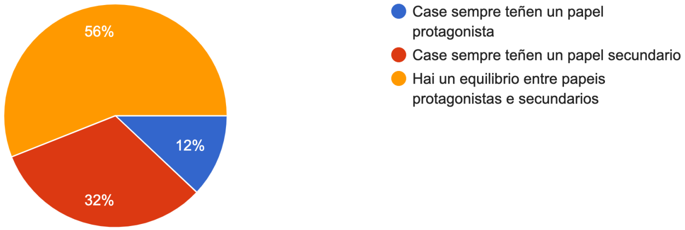

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE III: O SEXISMO NOS MATERIAIS DIDÁCTICOS

Nas imaxes que aparecen nos libros de texto que usaches o curso pasado...

1.- Ofrecen unha imaxen positiva de ambos sexos

27 respuestas

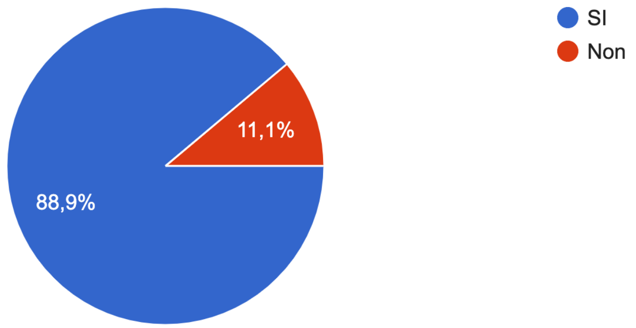

2.- Despreza algún dos sexos, aínda que sexa por omisión

24 respuestas

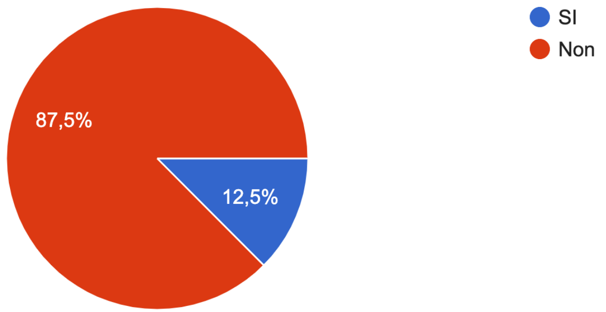

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE III: O SEXISMO NOS MATERIAIS DIDÁCTICOS

Nas imaxes que aparecen nos libros de texto que usaches o curso pasado…

3.- As mulleres reproducen roles e estereotipos de xénero tradicionais
26 respuestas

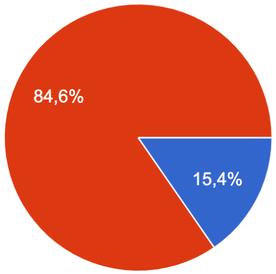

4.- As imaxes de mulleres son sempre máis pequenas que as dos homes
26 respuestas

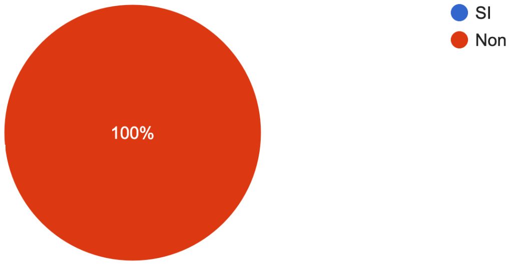

5.- Existe equilibrio entre o número de personaxes femeninos e masculinos
27 respuestas

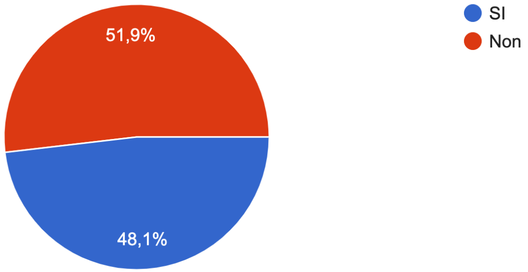

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE III: O SEXISMO NOS MATERIAIS DIDÁCTICOS

Nas imaxes que aparecen nos libros de texto que usaches o curso pasado...

As fichas e o material de elaboración propia fan referencia tanto a personaxes masculinos como femininos
28 respuestas

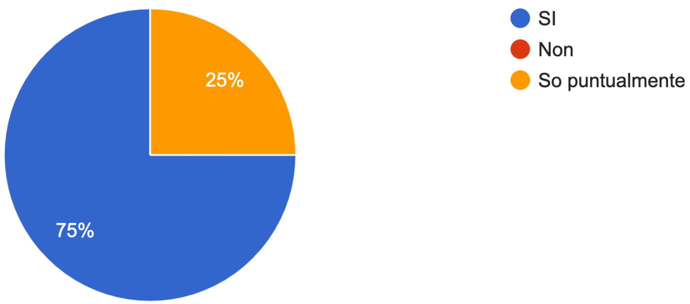

Traballo a igualdade de xénero como contido transversal en todas as materias que imparto
28 respuestas

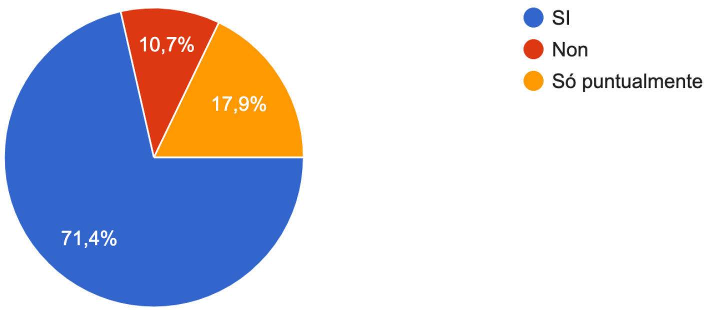

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE IV: O USO DOS ESPAZOS

Quen ocupan, por norma xeral, os seguintes espazos ou actividades?

1- As zonas de xogo do patio durante o recreo

30 respuestas

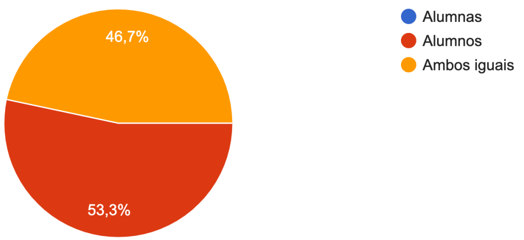

2.- A biblioteca

29 respuestas

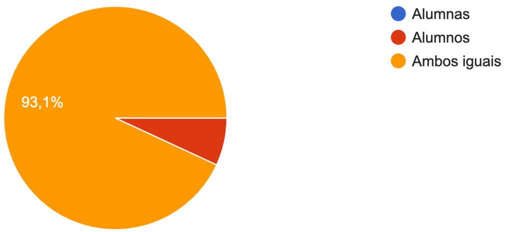

3.- Os ordenadores da biblioteca durante o recreo

27 respuestas

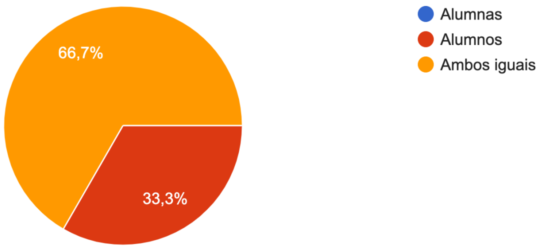

4.- O ximnasio e o pavillón

26 respuestas

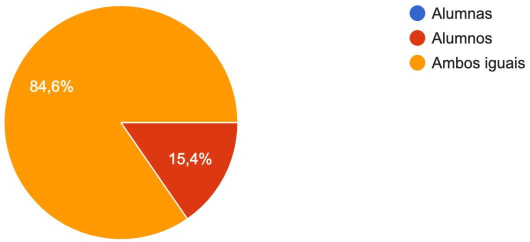

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE IV: O USO DOS ESPAZOS

Quen ocupan, por norma xeral, os seguintes espazos ou actividades?

5.- As primeiras filas da aula

30 respuestas

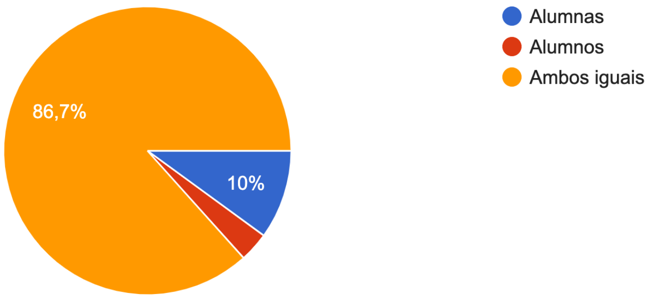

6.- Nas actividades organizadas no Centro

28 respuestas

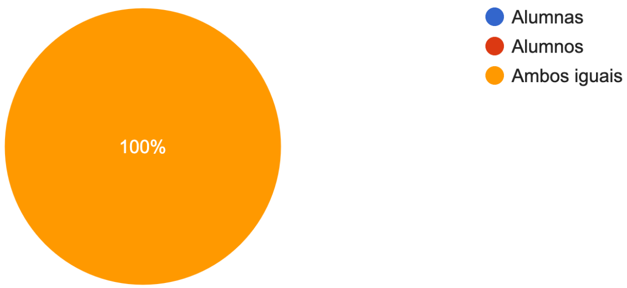

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE IV: O USO DOS ESPAZOS

Quen ocupan, por norma xeral, os seguintes espazos ou actividades?

Na túa clase, á hora de facerse grupos adóitase agrupar o alumnado en función do sexo, nenas por unha banda e nenos doutra banda?
30 respuestas

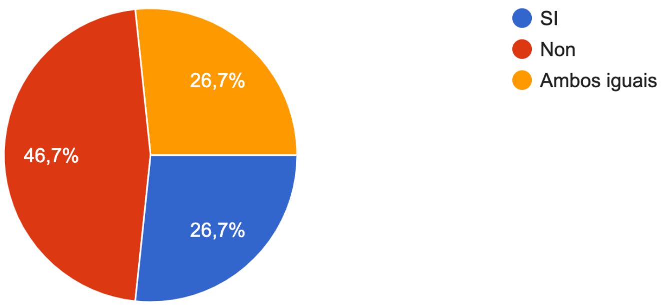

Dedican nenas e nenos o recreo para realizar as mesmas actividades?
29 respuestas

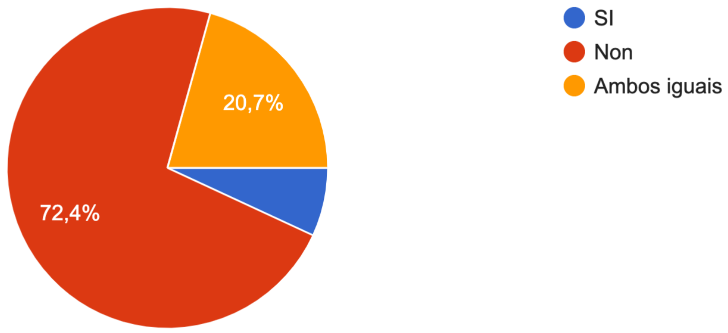

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE IV: O USO DOS ESPAZOS

Quen ocupan, por norma xeral, os seguintes espazos ou actividades?

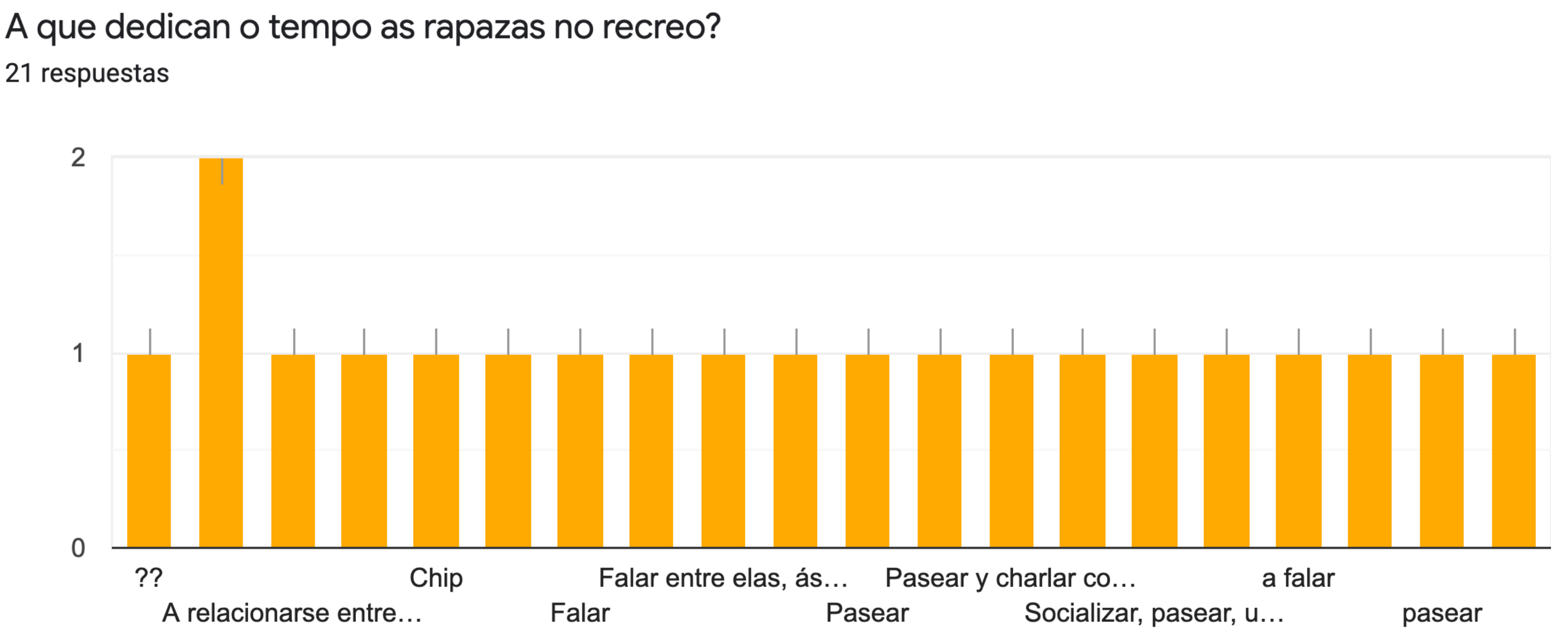

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE IV: O USO DOS ESPAZOS

Quen ocupan, por norma xeral, os seguintes espazos ou actividades?

E os rapaces?

21 respuestas

- Xogar nos campos, socializar, pasear uso da biblioteca, cafetería...
- Xogar ao fútbol, pasear, falar ou visitar a biblioteca
- Xogar no patio, falar c@s compañeir@s, pasear, biblioteca.
- Xogar ao futbol
- Entre outras cousas, a xogar ao fútbol (ou mirar como xogan)
- fútbol
- charlar y algunos jugar al futbol
- deportes
- Xogar ao balón e pasear
- Charlar, pasear ou biblio
- A xogar ao balón
- A maioría xoga.
- a falar e xogar ao fútbol
- Jugar al futbol pasear y charlar
- A xogar.
- Fútbol, falar entre eles, vacilarse, ás veces con compañeiras.
- Xogar ao fútbol
- A xogar

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE IV: O USO DOS ESPAZOS

En canto ás actividades extraescolares, hai diferenzas entre as que realizan os rapaces e as que realizan as rapazas?

29 respuestas

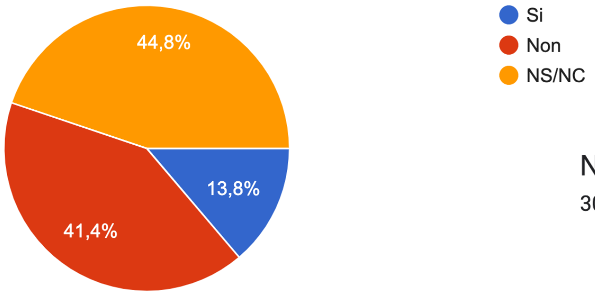

Nas túas clases, fomentas o traballo en grupos mixtos de alumnos e alumnas?

30 respuestas

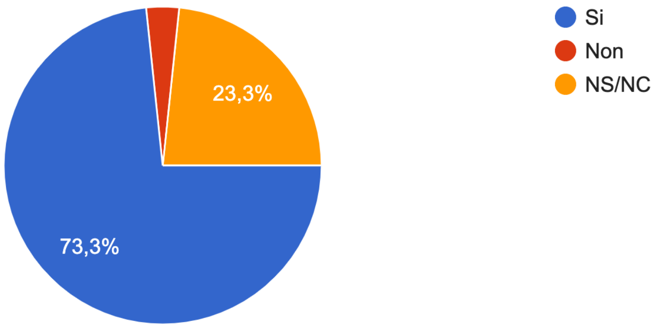

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE IV: O USO DOS ESPAZOS

Como?

15 respuestas

- PARIDADE DE SEXOS
- Elixindo eu os grupos de ser necesario
- Facundo eu os grupos
- Asignando rapaces e rapazas ao mesmo grupo, ainda que nos dous ultimos anos o traballo en equipo non se poido facer.
- É un requisito obrigatorio cando rtaballan en grupo
- Haciendo grupos mixtos
- Formando eu os grupos.
- Indistintamente mediante métodos aleatorios
- Non teño nunca como criterio que sexan nenos ou nenas. Para min é normal que fagan todo xuntos.
- Facendo grupos equilibrados
- Os grupos xeranxe dinámicamente, traballando todos con todos o longo do curso, onde o papel de lider vai rotando para que todo o alumnado pase a dirixir as actividades propostas.
- empregando distintas actividades, debates, comentarios de texto
- Grupos mixtos
- Formando os grupos
- Eles mesmos xa fan grupos mixtos.

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE V: ACTITUDES E VALORES

1.- Nunha escala do 1 ao 5, indica o teu grao de acordo coas seguintes afirmacións, sendo 1 nada de acordo e 5 totalmente de acordo:

As alumnas son máis traballadoras que os alumnos

30 respuestas

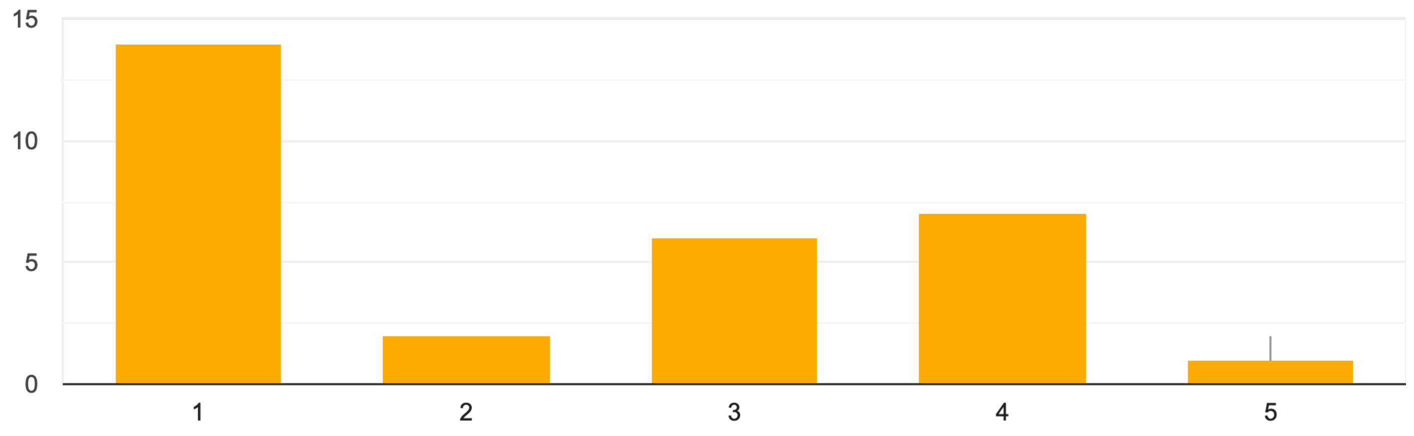

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE V: ACTITUDES E VALORES

1.- Nunha escala do 1 ao 5, indica o teu grao de acordo coas seguintes afirmacións, sendo 1 nada de acordo e 5 totalmente de acordo:

Os alumnos resolven as actividades prácticas antes que as nenas

29 respuestas

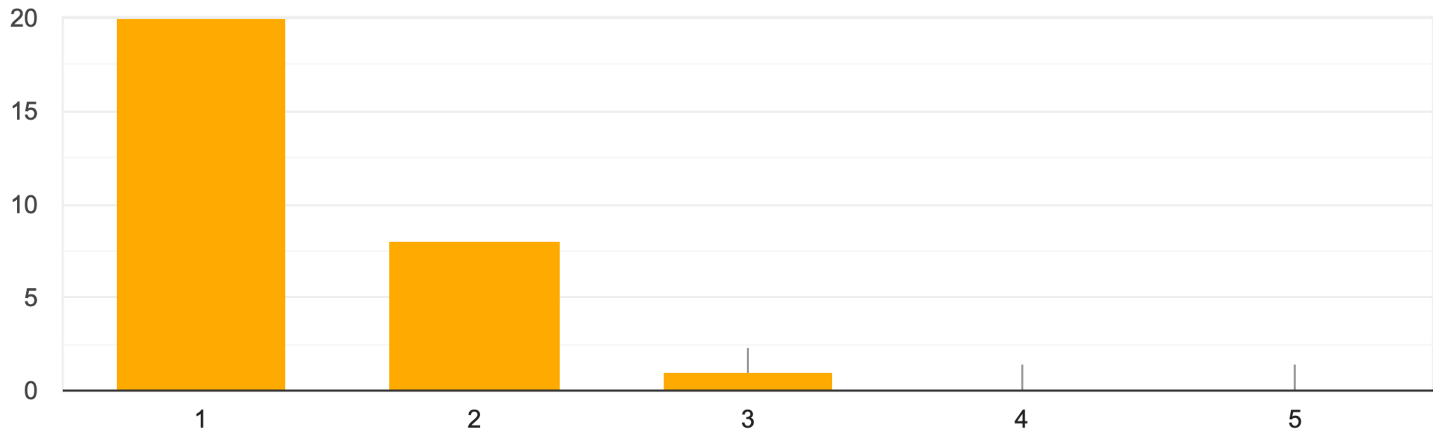

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE V: ACTITUDES E VALORES

1.- Nunha escala do 1 ao 5, indica o teu grao de acordo coas seguintes afirmacións, sendo 1 nada de acordo e 5 totalmente de acordo:

Os alumnos son máis revoltosos que as alumnas
29 respuestas

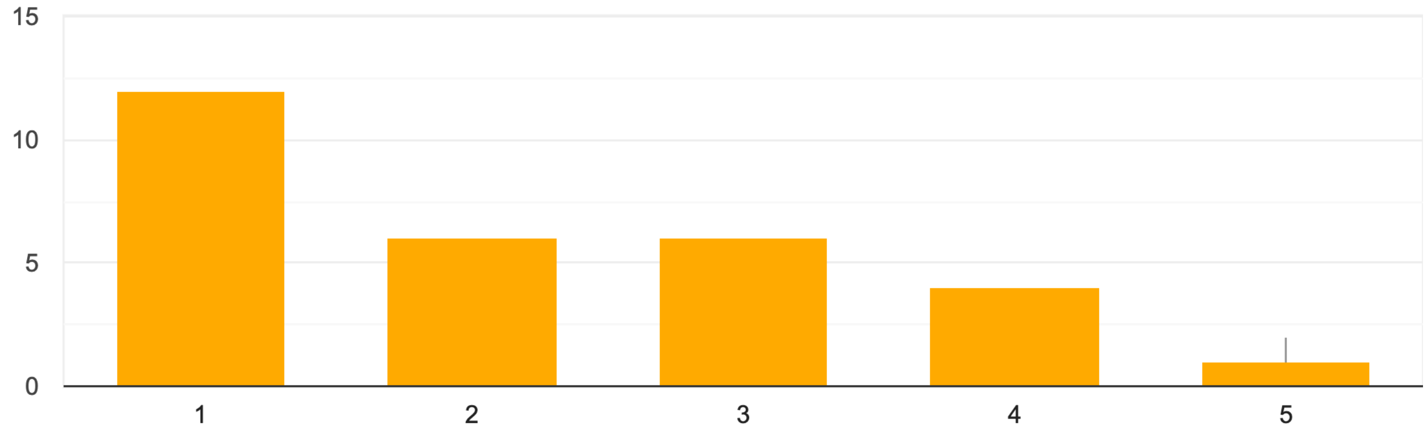

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE V: ACTITUDES E VALORES

1.- Nunha escala do 1 ao 5, indica o teu grao de acordo coas seguintes afirmacións, sendo 1 nada de acordo e 5 totalmente de acordo:

As alumnas sacan mellores notas que os alumnos porque son máis constantes

30 respuestas

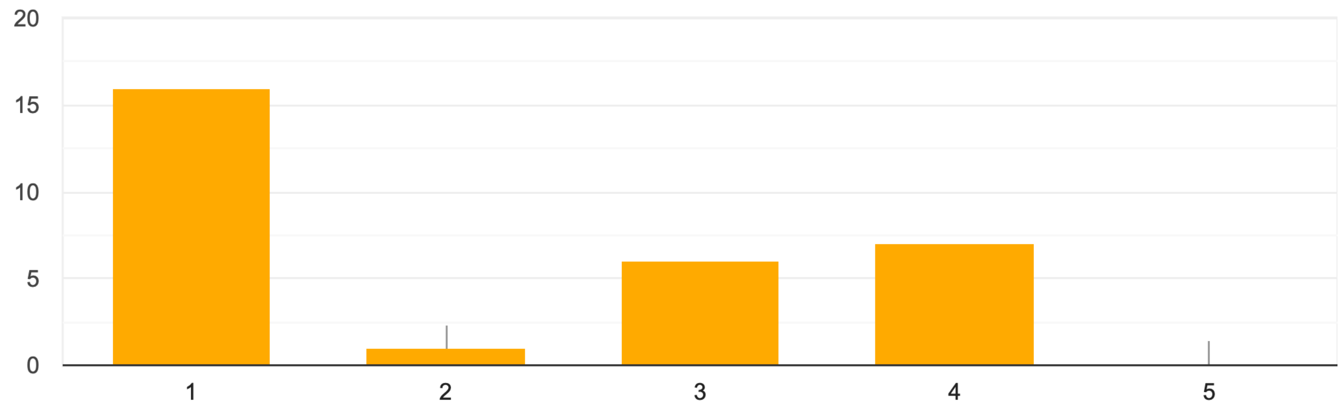

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE V: ACTITUDES E VALORES

1.- Nunha escala do 1 ao 5, indica o teu grao de acordo coas seguintes afirmacións, sendo 1 nada de acordo e 5 totalmente de acordo:

Por norma xeral os alumnos xeran máis conflitos que as alumnos
30 respuestas

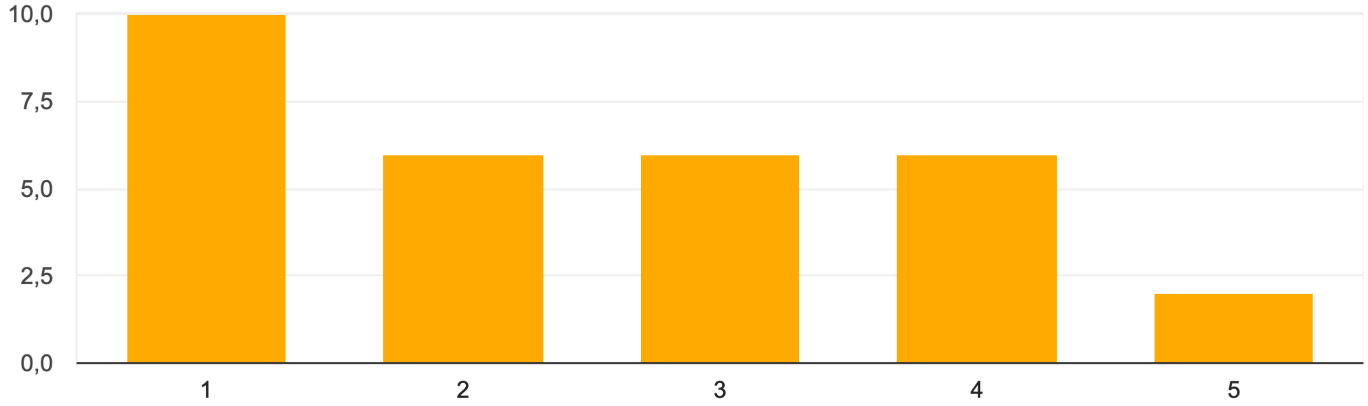

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE V: ACTITUDES E VALORES

1.- Nunha escala do 1 ao 5, indica o teu grao de acordo coas seguintes afirmacións, sendo 1 nada de acordo e 5 totalmente de acordo:

Por norma xeral, cando poño un exemplo de bo comportamento, utilizo o dunha alumna

30 respuestas

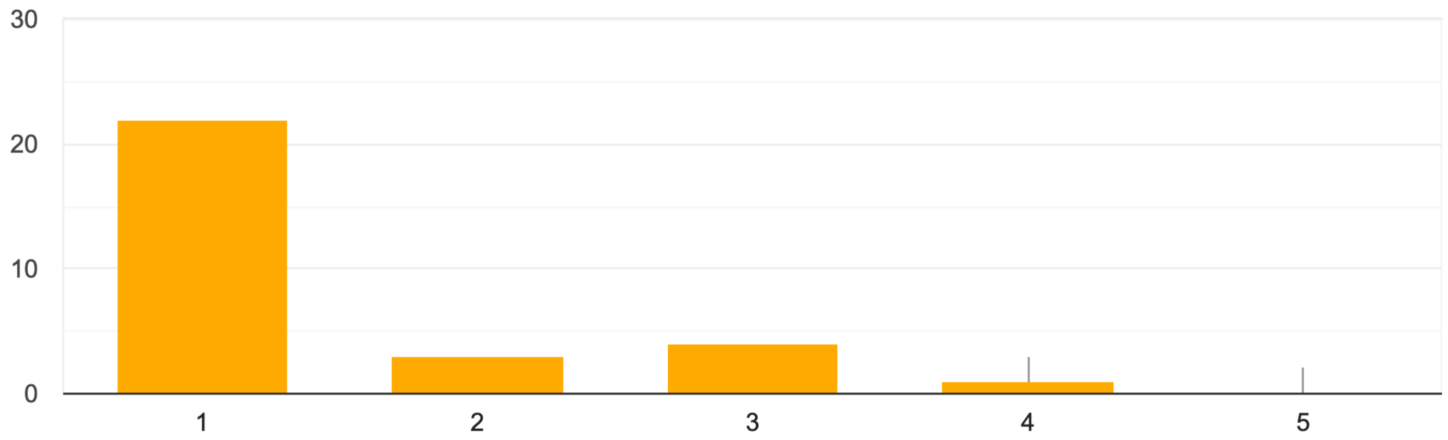

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE V: ACTITUDES E VALORES

1.- Nunha escala do 1 ao 5, indica o teu grao de acordo coas seguintes afirmacións, sendo 1 nada de acordo e 5 totalmente de acordo:

Encargo as tarefas de limpeza e orde aos alumnos

28 respuestas

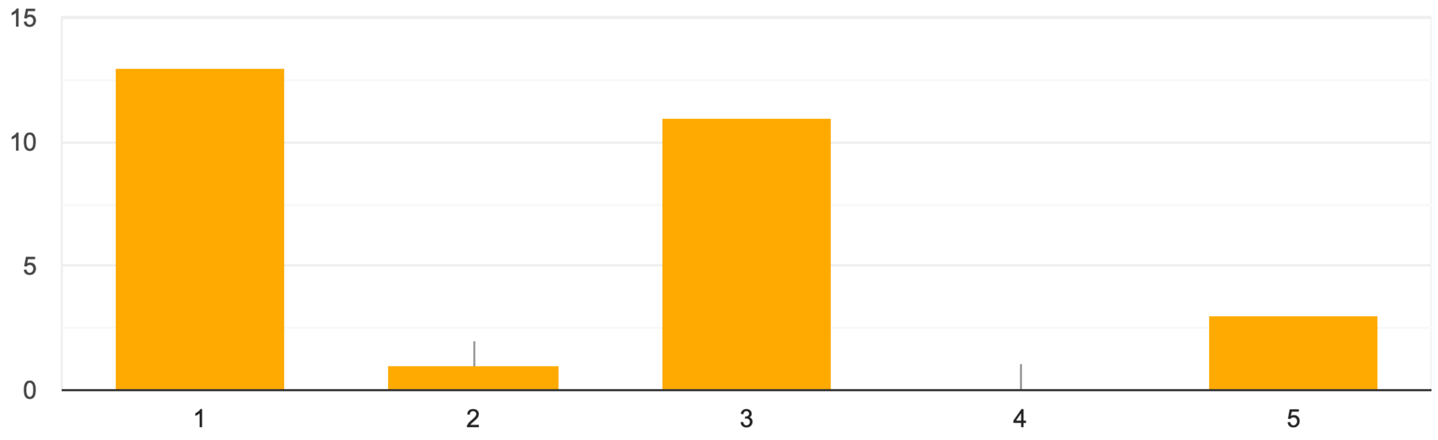

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE V: ACTITUDES E VALORES

1.- Nunha escala do 1 ao 5, indica o teu grao de acordo coas seguintes afirmacións, sendo 1 nada de acordo e 5 totalmente de acordo:

Encargo o traslado de obxectos pesados ás alumnas

28 respuestas

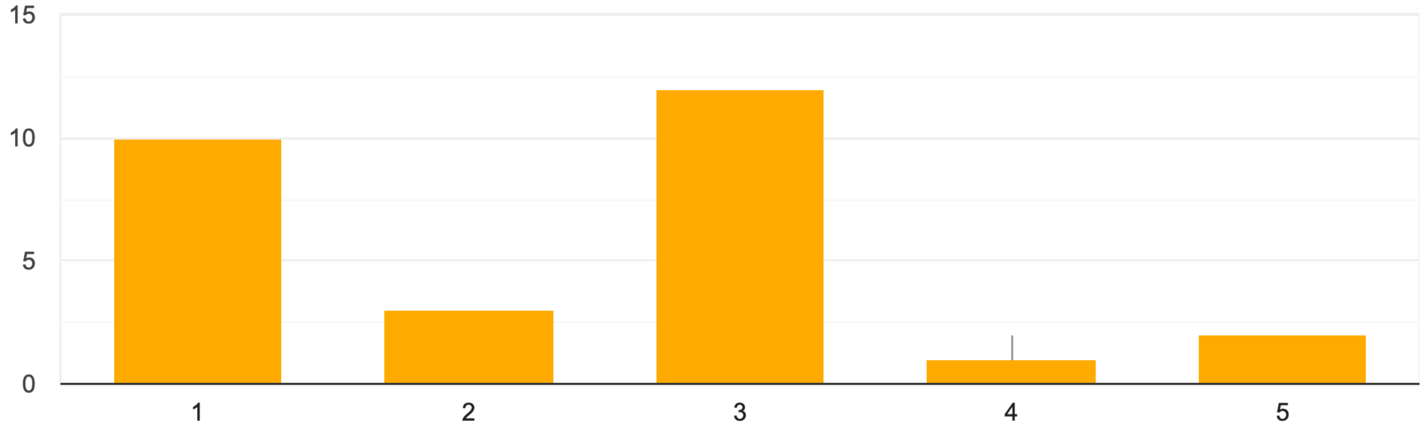

Resultados das enquisas profesorado

2.- En canto ao teu trato co alumnado...

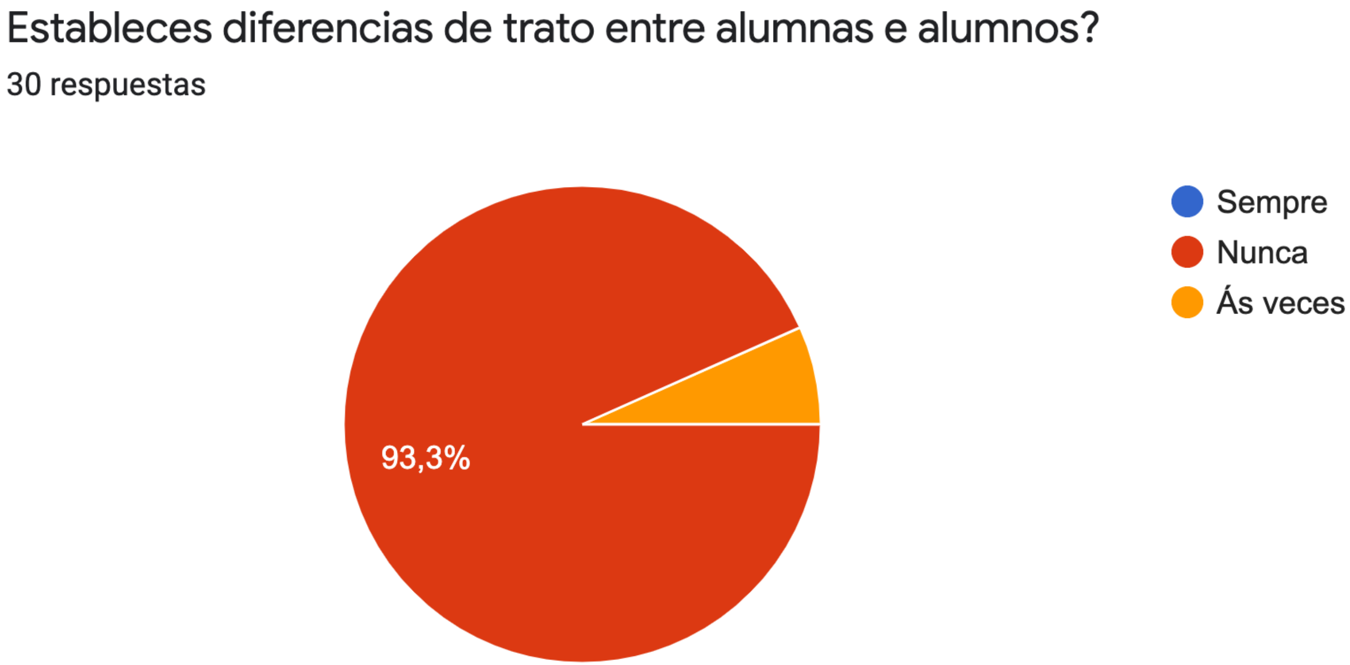

Resultados das enquisas profesorado

2.- En canto ao teu trato co alumnado...

Ao chamarlle a atención ao alumnado, utilizas o mesmo método se é un alumno ou unha alumna?

30 respuestas

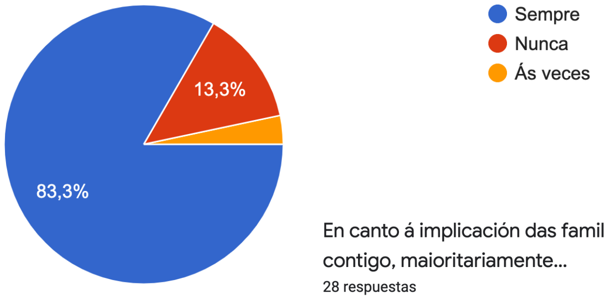

Reciben de igual modo as reprimendas alumnas e alumnos?

30 respuestas

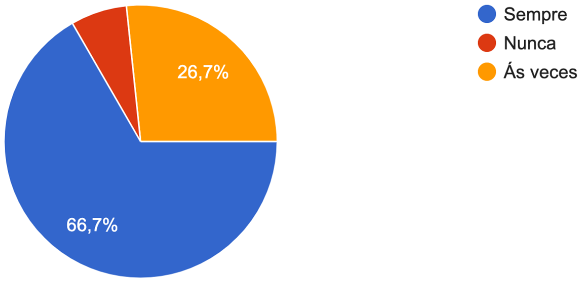

En canto á implicación das familias, cando hai que tratar temas sobre o alumnado acoden a falar contigo, maioritariamente...

28 respuestas

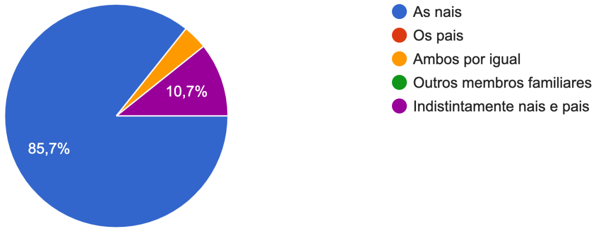

Resultados das enquisas profesorado

2.- En canto ao teu trato co alumnado...

3.- Percibiches que as alumnas sufriran algunha "broma" ou agresión sexista?
30 respuestas

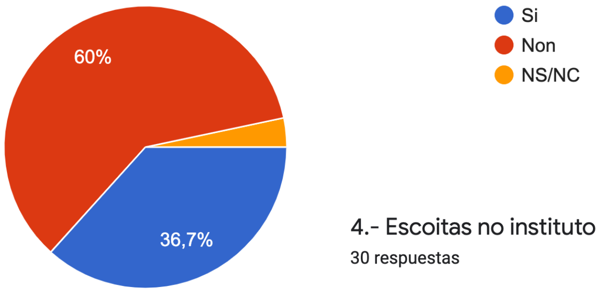

De ser afirmativa a resposta anterior, cal foi a túa reacción?
18 respuestas

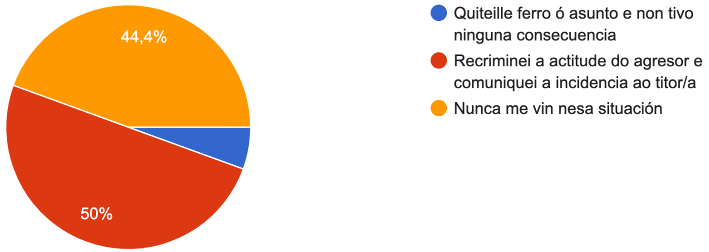

4.- Escoitas no instituto insultos por ser ou "parecer" LGBT?
30 respuestas

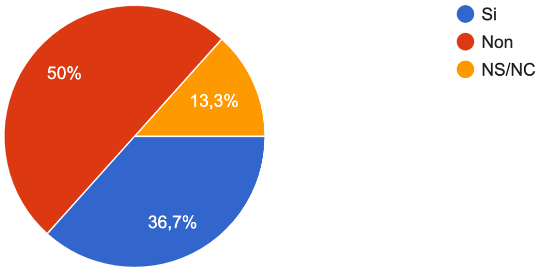

Resultados das enquisas profesorado

2.- En canto ao teu trato co alumnado...

De ser afirmativa a resposta anterior, cal é a túa reacción?
13 respuestas

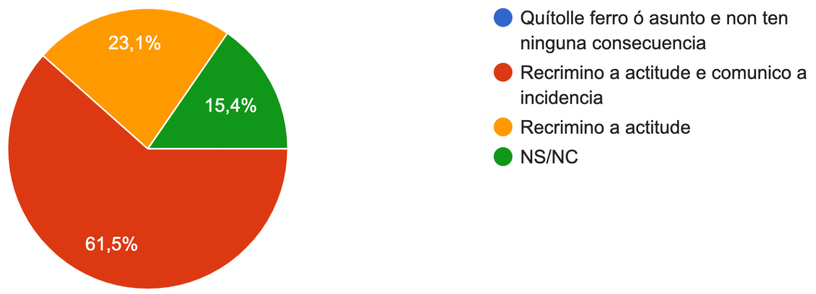

5.- Incorporas o principio de Igualdade no teu labor docente?
30 respuestas

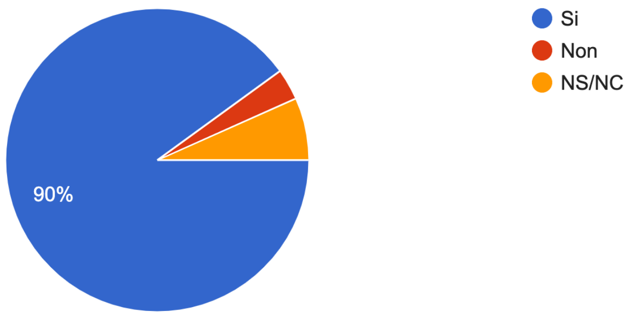

Como?
27 respuestas

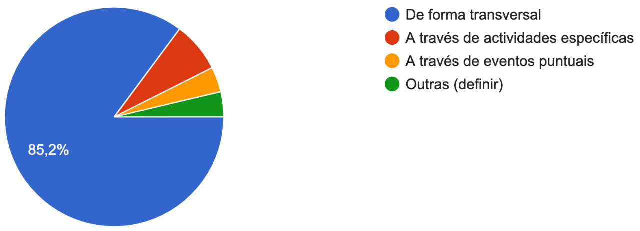

Resultados das enquisas profesorado

BLOQUE VI: O tratamento da Igualdade de xénero no IES de Vilalonga

En que grao crees que se implica o resto do profesorado do Centro na implantación do principio de Igualdade? (Sinala do 1 ao 5 sendo 1 implicación nula e 5 implicación total)

30 respuestas

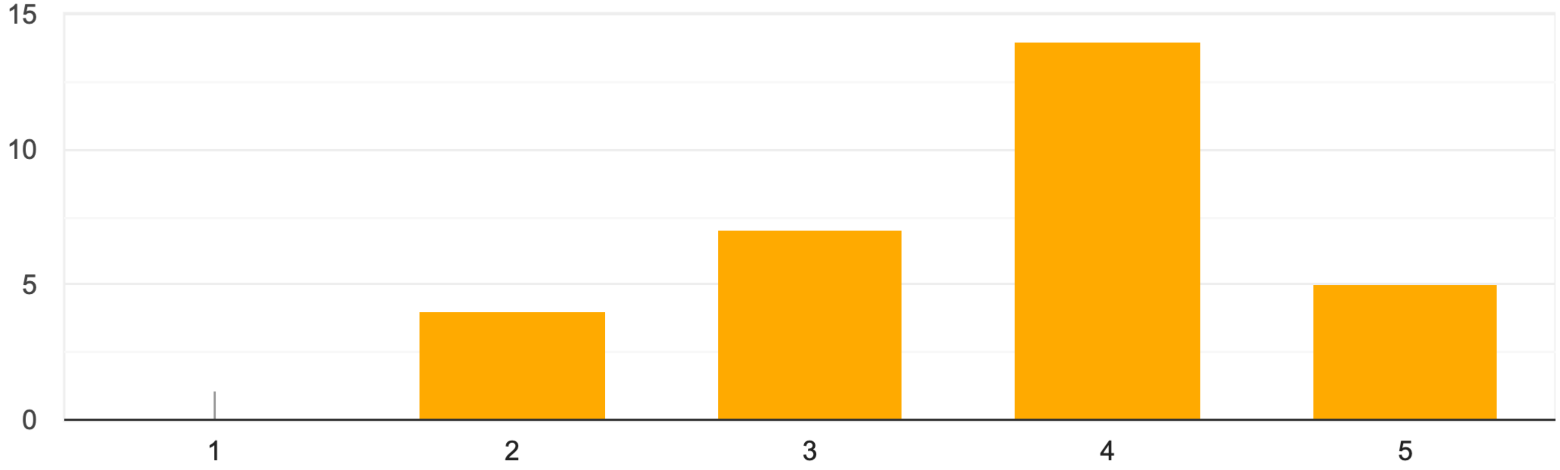

Resultados das enquisas profesorado

Pensas que as profesoras do teu Centro se implican máis na Igualdade que os profesores?
30 respuestas

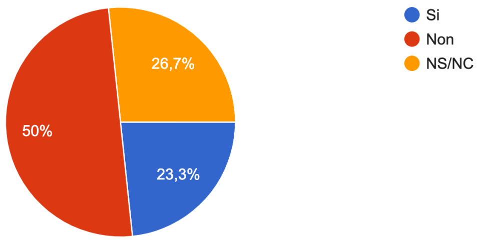

Existiu no Centro algunha actuación de fomento da Educación en Igualdade ou Coeducación?
27 respuestas

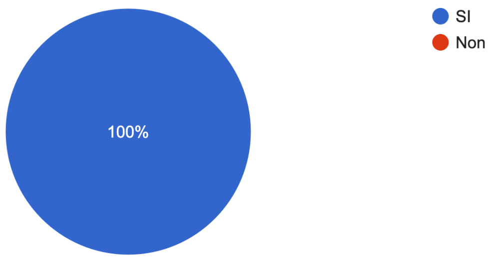

Existiu no Centro algún plan de fomento da Igualdade?
25 respuestas

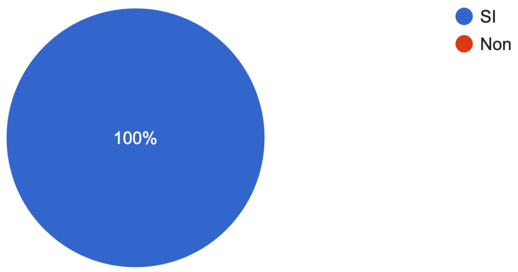

Tomouse no Centro algunha medida respecto á linguaxe oral e escrita non sexista?
24 respuestas

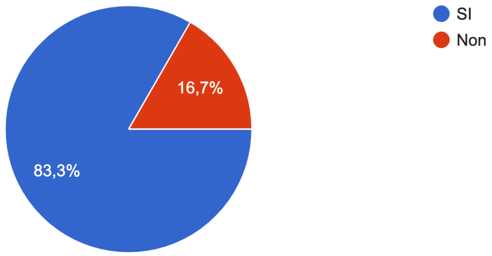

Resultados das enquisas profesorado

Déronse no Centro instrucións para analizar o material didáctico para comprobar que non incorpora contidos sexistas?
23 respuestas

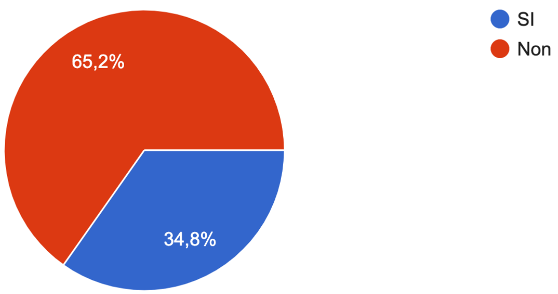

Debateuse entre o profesorado sobre a Igualdade?
23 respuestas

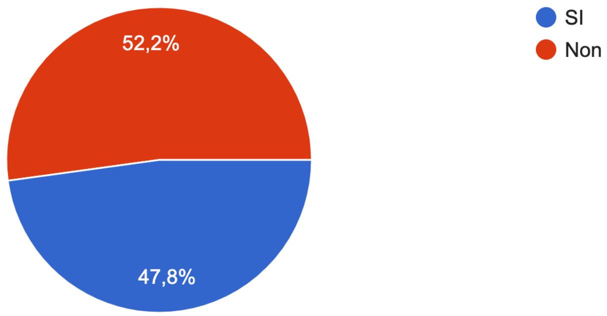

En que grao cres que o Centro debería fomentar a implantación dun modelo coeducativo ou de Educación en Igualdade? (Sinala do 1 ao 5 sendo 1 non hai necesidade e 5 necesidade total)
29 respuestas

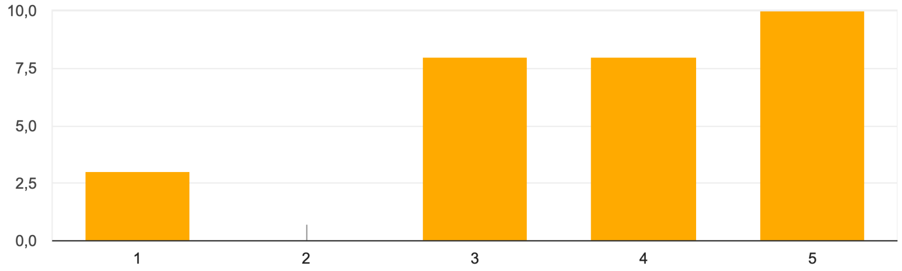

Resultados das enquisas profesorado

Nunha escala do 1 ao 5, indica o teu grao de acordo coa seguinte afirmación: "A escola segue reproducindo o sexismo: no currículo, no uso dos ...etuación da desigualdade entre homes e mulleres"

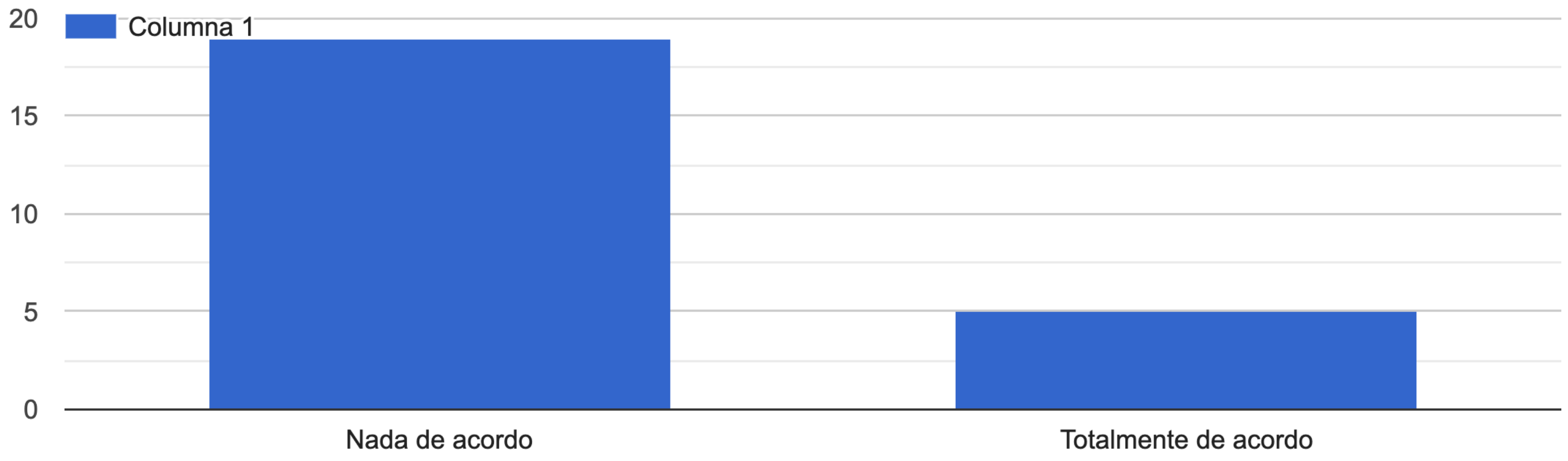

ANEXO II

DATA	EFEMÉRIDES
8 de setembro	Día internacional da cidadanía das mulleres
23 de setembro	Día Internacional contra a Explotación Sexual, trátaa e o Tráfico de Mujeres e Menores con fins de Explotación Sexual.
28 de setembro	Día Internacional de Defensa dos Dereitos Sexuais e Reprodutivos das Mulleres
11 de outubro	Día Internacional da Nena
15 de outubro	Día Mundial da Muller Rural
Primeiro luns despois do 15 de outubro	Día das escritoras
20 de outubro	Día da despatologización trans
25 de novembro	Día Internacional para a Eliminación da Violencia de Xénero.
6 de febreiro	Día Internacional de tolerancia cero coa mutilación xenital feminina
11 de febreiro	Día Internacional da Muller e a Nena na Ciencia
22 de febreiro	Día Europeo pola igualdade salarial de mulleres e homes
8 de marzo	Día Internacional das mulleres
31 de marzo	Día Internacional da visibilidade transgénero
26 de abril	Día da visibilidade lésbica
15 de maio	Día das familias
24 de maio	Día Internacional das Mulleres pola paz e o desarmamento.
28 de maio	Día internacional da saúde e a nutrición das mulleres
28 de xuño	Día internacional do Orgullo (LGTBI+)